

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΥΡΕΡΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Περίοδος Β' — Έτος Δον (16ον) | ΑΡΙΘ. 12 (621) | Σάββατον, 2 Μαρτίου 1919.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΙΗΤΗΣ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ, ΚΒΑΛΙΤΕΧΝΗΣ : Μα-
νιφέστο Διαμαρτυρίας.
ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΥΡΕΡΙΔΗΣ : Μουρολόι (ποίημα).
ΓΚΡΙΤΣ : Μινιόν (Τέλος, μετ. (Ηλ. Π. Β.)
ΛΕΩΝ ΠΑΥΛΙΔΗΣ : Τò κοινωνικό πρόβλημα. (Συ-
νέχεια και τέλος).
Ο ΝΟΥΜΑΣ : Φαινόμενα και πράγματα.
Χ. ΉΣΠΕΡΗΣ : Μαργαρίτες (ποίημα)
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ : Τὰ πρώτα Σαββατόβραδα
(Συνέχεια και τέλος).

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ : 'Αρχιλόχεια.
Ν. Π. : Τò 'Ανατάραγμα τού Λιμανιού (ποίημα)
ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΗ-ΓΣΚΗΚΗ : 'Αραβικά (ποίηματα).
ΑΓΗΣ ΛΕΒΗΝΤΗΣ : Κυπαρίσσι (ποίημα).
Π. ΜΙΡΒΗΡΗΣ : Πολύγλωσσος.
ΧΗΡΟΣ ΟΡΦΗΡΙΔΗΣ : Τò 'Αληθινό φιλι (ποίημα).
ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ : 'Επιγράμματα.
ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΔΑ. — 'Ελληνική φιλο-
λογία. — Ξένη Φιλολογία. — Χωρίς Γραμματό-
σημο.

ΕΤΟΙΜΑΣΘΗΤΕ

ΔΙΑ ΤΟ ΝΕΟΝ
ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ
ΤΩΝ
75,000,000

Τιμή έκδοσεως δραχ. 95.

'Ονομαστική αξία εκάστης όμολογίας δραχ. 100,

ΤΟΚΟΣ 6%

'Εξόφλησις δι' έξαμηνιαίων κληρώσεων εις τò άρτιον.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ - ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ, ΑΘΗΝΑΙ.

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ

(Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΚΛΗΘΗΤΟΥ κ. Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ)

--Σᾶς ἀρέσει ἡ γλῶσσα αὐτή :

'Ο κ. Ν. Πολίτης μᾶς κυτιάζει καὶ λέγει ἀδιστάκτως.

—'Εγὼ εἶμαι ὑπὲρ τῆς Καθαρευούσης.

'Εκφράζομεν τὴν ζωηρὰν ἐκκληξίν μας. 'Ο κ. Ν. Πολίτης, ὁ φίλιτος τῶν δημοικιστῶν, ὁ συλλέκτης τῶν Δημοικιστῶν μας τραγουδιῶν, ὁ δλοκληρωτῆς τῆς Λαογραφίας μας ὁ ἄνθρωπος ἐναντίον τοῦ ὁποίου ὁ Μιστριώτης ἔσχιρε τὰς φλογερωτέρας ρητορικὰς του χειροβομβίδας, ὁ πατὴρ τῶν δύο δημοικιστῶν νέων ὁ ἀχώριστος τέλος τοῦ Παλαμᾶ καὶ τοῦ Δροσίνῃ καὶ τοῦ Καρκαβίτσα εἶνε ὁπαδὸς μᾶς γλώσσης καταδικασμένης ἀπὸ τὴν συνείδησιν τῶν περισσοτέρων λογοτεχνῶν, παλαιῶν καὶ νέων ; 'Ωρισμένως ὑπάρχουν μυστήρια εἰς τὸν κόσμον. Ἄλλ' ὁ κ. Ν. Πολίτης ὑποστηρίζει ἡσυχῶς καὶ μὲ πεποϊθήσιν τὸ γλωσσικὸν φρόνημά του.

—'Αδιάφορον τί φρονοῦν καὶ οἱ υἱοὶ μου καὶ οἱ φίλοι μου. 'Εγὼ πιστεύω εἰς τὴν Καθαρεύουσαν. Εἶνε ἡ λογία παράδοσις. Εἶνε μία γλῶσσα ονοματωποιοθεῖσα καὶ λαβοῦσα τὴν μορφήν της διὰ μακρῶν ἐργασιῶν σοφῶν ἀνδρῶν. Τὸ ὕλικόν της εἶνε πλουσιώτατον, ἀδρόν. Εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἑλληρικῶν λέξεων τοῦ Κομμανοῦδῃ εὐρίσκει τις μέρος τοῦ πλοῦτου, τὸν ὁποῖον μᾶς ἐκκληροδότησαν αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἠργάσθησαν πρὸς τελειοποίησιν της. Ἡ Καθαρεύουσα ἔχει διὰ τὰς συνηθεσιτέρους ἐννοίας ἐτοιμοὺς καὶ προχειροὺς τὰς ἐκφράσεις.

'Ο κ. Ψυχάρης δογματίζει ἀνθαιρέτως. Δυστυχῶς ὅμως ἡ Γλῶσσα χρησιμοποιεῖται ἐπίστω καὶ πρὸς δημαγωγίαν, ὅπως ἐπὶ Μιστριώτου. Μοῦ ἀρέσει, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ γλῶσσα, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ Παλαμᾶς, ὁ Νιρβάνας, ὁ Κονδυλάκης, ὁ Παπαντωνίου καὶ ἄλλοι συντάσσουν τὰ χρονογραφηματα τῶν.

Ποῖαι εἶνε αἱ γνώμαι τοῦ συλλέκτου τῆς Ἑλλην. Λαογραφίας περὶ τῆς σημερινῆς Ποιήσεως, ἐφάνη εἰς τὰ χθὲς δημοσιενθέντα. Δὲν εἶνε ἐνθουσιασμένος μὲ τοὺς ποιητὰς μας. Παρατηρεῖ διὲν δὲν διαβάζονται ἀπὸ τὸν πολὺν κόσμον Εἶνε δημοικισταὶ, ἀλλ' ὄχι καὶ δημοφιλεῖς. "Ὁρξαν τάφρον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινού. "Ἐγειναν ἀπρόσοιτοι. Ποῦ ἡ δόξα τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου καὶ τοῦ Βασιλειάδου καὶ τοῦ Ραγκαβῆ καὶ τοῦ Παπαρηγοπούλου καὶ τῆς λοιπῆς καλλιπεοῦς χορείας τῆς παρελθούσης γενεᾶς.

—Τὰ ποιήματά των μᾶς συνεκίνον, προσδέτει ὁ κ. Ν. Πολίτης. Ἐγνωρίζομεν τὰ καλλίτερα ἔργα των ἀπὸ μνήμης Ἄπήχον τὰ αἰσθηματὰ μας καὶ

τοὺς πόθους μας. Ἦσαν ποιηταὶ ἐκεῖνοι. Ἐνῶ οἱ σημερινοί...

('Αθῆναι)

ΟΛΟ Κ' ΕΡΧΕΤΑΙ

'Η ἐφημερίδα «Νουμάς», ποὶ μὲ χίλιες λίτρας σάλια δὲν μπορέσανε νὰ τὴ μολέψουνε καὶ νὰ τὴν ἀγγίξουνε καὶ ποὶ ξετελειῶνει τὴ νίκη τῆς τάχατε χυδαίας γλώσσης, ἔγραφε τὶς προάλλες (ἀρθ. 619) πὺς ὁ διοικητῆς τῆς Κοζάνης-Φλώρινας κ. Ἡλιάκης, ἀκολουθῶντας τὸ παράδειγμα τοῦ κ. Σ. Σταματίου, ἔβγαλε μιὰ ἐπίσημη προκήρυξη σὴ δημοικὴ, καὶ ἀκόμα ζητοῦνε τὸ τέτοιο παράδειγμα νὰ κολουθήσῃ κ' ἡ Ἄθῆνα. Λοιπὸν νὰ, ποὶ ἡ «Προογκρὸς» τῆς 20 τοῦ Φλεβάρῃ, μᾶς λέει πὺς ὁ κ. Δίγκας, ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ποὶ οἱ πὺς φανατικοὶ καθαρευουσιᾶνοι δὲν μποροῦνε νὰ τοῦ ἀρηθθοῦνε πολυμάθεια καὶ εὐφῆνα, κωκλοφόρησε ὁδηγίους γιὰ τὴν προφύλαξη ἀπὸ τὸν τύφο, γραμμένες σὴ λεγόμενῃ χυδαία γλῶσσα. Ἡ «Προογκρὸς» τὸνὲ συγκαλοῖτανε γκαρδιακά.

Τὸ γεγονότο αὐτὸ ἔχει μεγάλη σπουδαίωτητα. Ἄντιθετα πρὸς ὅλους τοὺς γλωσσαμύνητορες, ἡ Δημοικὴ, ἀφοῦ κατᾶχτησε τὸ σκολειὸ, χιπᾶ τὶς πόρτες τῶν Ὑπουργείων. "Ὀλο κ' ἔρχεται. (Progrès 23 Φλεβάρῃ σελίδα 1 στήλη 3).

LUOIS ROUSSEL

„ΠΥΡΣΟΣ“

ΜΗΝΙΑΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Διευθυντής: ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

'Ο «Πυρσός» εἶναι τὸ φιλολογικὸ ὄργανο τῶν νέων. Βγαίνει κάθε μῆνα καὶ πουλιέται σ' ὅλα τὰ κίωσια καὶ τὰ κεντρικώτερα βιβλιοπωλεῖα 1 δρ. τὸ τεῦχος. Ἡ συνδρομὴ του εἶναι 8 δρ. γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ. γ. 10 γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ.

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ:

"Ο ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ,"

ΤΟ ΜΟΝΟ ΑΓΝΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

ΛΑΧΕΙΟΝ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

'Η Δευτέρα κληρωσις τοῦ Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων θὰ γίνῃ ἀνυπερθέτως τὴν Κυριακὴν 28 Ἀπριλίου 1919 (11 Μαῖου 1919).

Σύνολον κερδῶν δραχμαὶ 200,000

Μέγα κέρδος δραχμαὶ 80,000

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α^{ΟΝ} (16^{ΟΝ})

Ἀθήναι, Σάββατον 2 Μαρτίου 1919

ΑΡΙΘ. 12 (621)

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

ΑΠΟ

ΠΟΙΗΤΕΣ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΟΤΕΧΝΕΣ

Ὑστερ' ἀπὸ τόσους πολίχρονους ἀγῶνες, μελέτη ἐπιστημονική, πείρα κ' ἐφαρμογή σ' ὅλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου, εἰκοσάχρονη ἐπικράτηση τῆς Δημοτικῆς μας γλώσσας πέρα καὶ πέρα στὴ Λογοτεχνία, ἀλήθευση τῆς δύναμης τοῦ λαοῦ ποῦ τὴ μιλεῖ, τὴ ζῆ, καὶ τὴ μεταχειρίζεται, — ἐντύπωση μᾶς κάνει νὰ ξανάρχονται μὲ πειρηρήματα τριμῆνης ἀξίας, μὲ γνώμες παλιές, κρίσεις στηριγμένες σὲ ἀτομικά γούστα, καθηγητὲς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς γνώσης καὶ τῆς δουλειᾶς τοῦ κ. Ν. Πολίτη, καὶ νὰ γνωματεύουνε δογματικά, ἀμφισβητώντας τὴν πίστη πρὸς τὴ γλωσσικὴ ἀναγέννηση, τὸ σημαντικότερο πνευματικὸ δρόμο ποῦ περπάτησε τὸ Ἕθνος τὰ τελευταῖα χρόνια, ξαναβρίσκοντας ἐκεῖ τὴ χαμένη καὶ παραστρατισμένη του ἀληθινὴ καὶ πλούσια ψυχὴ. Ὁ σκοπὸς φανερός. Νὰ φέρουν ἐμπόδια στὴν ἐξέλιξη μιᾶς τόσο γερῆς μεταρρύθμισης, ποῦ ἀπὸ καιρὸ εἶναι πιά κοινὸς πόθος κάθε ἑλληνα μορφωμένου πραγματικά καὶ λεύτερου πνευματικά.

Τὸ ζήτημα ποῦ ἄλλοτεξ ζετάστηκε ἀπ' ὅλες του τὶς ὄψεις, ποῦ φανάτισε τοὺς δασκάλους ἄλλης ἐποχῆς, ποῦ ξεσήκωσε τυφλὸ κοσμικὴ ἐνάντια σὲ φανταστικούς κίντυνους, ποῦ τράβηξε τὴν προσοχὴ κάθε γραμματισμένου, ἦρθε καιρὸς νὰ πάψη νὰ εἶναι ἀκόμα «ζήτημα». Ὁ λαὸς ἀρκετὰ τυραννήθηκε ἀπὸ τοὺς μανταρινούς, μὲ τὴ στενοκεφαλιά μερικῶνε, μὲ τὰ συμφέροντα ἄλλωνε, ἀρκετὰ πιασδρόμησε στὴ μόρφωση, βούλιαξε μὲ τὴν ἀδιβασίᾶ, καὶ δοκίμασε ἀποτελέσματα ἐνὸς βραχνᾶ, ποῦ τοῦ κατὰ τρωγε τὰ παιδικὰ του σχολιάτικα χρόνια. Ἡ ἀλλαγὴ ὠρίμασε κ' ἦρθε μοναχὴ τῆς. Κι ἂν πρωτοστάτησε ἡ Λογοτεχνία, δὲν εἶναι τοῦτο κατὰ τύχη, μὰ γιατί σὰ σιμώτερα στὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ, ἔβαλε πρώτη αὐτὴ στὸν ἱερὸ κρυφὸ του πόθο, ποῦ τονὲ διαλαλήσανε ἀφοβα, ἀρματωμένοι μὲ Ποίηση κ' Ἐπιστήμη, Σολωμοὶ καὶ Ψυχάρηδες. Ἡ μεταρρύθμιση ἔγινε πιά. Θὰ προχωρήσῃ μὲ θάρρος γιατί τὴν ὀδηγεῖ ὁ νόμος τῆς Ἀνάγκης.

Ἐνάντια σ' ὅσους νομίζουν ἀκόμα πὼς τὸ βαθιὰ ταφιασμένο σκέλεθρο τῆς Καθαρεύουσας εἶναι μπορετὸ νὰ πάρη ψυχὴ, σ' ὅσους ἀπιστοῦνε πρὸς τὴ φωνὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀλήθειας, σ' ὅσους μ' ἀμφιβολίες καὶ μὲ δισταγμοὺς ἀντικρούζουνε τὴ σημερινὴ νίκη τῆς Δημοτικῆς, — ἔρχεται αὐτὴ μας ἡ διαμαρτυρία ὑπογραμμένη ἀπὸ τοὺς νεώτερου, ποῦ νοιώθουνε βαθιὰ τὴ σημασίᾳ τῆς γλωσσικῆς Ἀναγέννησης, σήμερα μάλιστα ποῦ οἱ λαοὶ πατώντας κάθε λογὴς σκλαβιά, συντρίβουν ὅλα τὰ δεσμὰ ποῦ μεσαιωνικὲς πρόληψες, ἀντίληψες σχολαστικὲς καὶ συντηρητικὲς τύφλες, τοὺς ἔχουν ἀλυσσοδέσει τὴ ζωὴ, τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα.

Ἐχομε πιστὴ ἀκατανίκητη καὶ τὴ διαλαλοῦμε πὼς ἡ Δημοτικὴ ἔχει ὅλα τὰ βιολογικὰ συστατικὰ γλώσσας πολιτισμένης καὶ πὼς μ' αὐτὴ μονάχα ἡ διανοητικὴ ζωὴ τῆς Ἑλλάδας θὰ μπορέσῃ νὰ χαρῆ ἀνοιξες καινούριες.

Ἀθήνα, 25 τοῦ Φλεβάρη 1919

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ	ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ	ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ
ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΜΥΡΙΕΛΛΑ
ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ	ΛΑΚΗΣ ΘΥΡΑΟΣ
Κ. ΜΑΛΕΑΣ	ΑΥΡΑ ΘΕΡΟΥ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ	Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ
ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ	ΝΑΪΑΣ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ
ΚΙΜΩΝ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ	Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ	Γ. ΦΤΕΡΗΣ
ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ	Κ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΕΩΡ. ΔΟΥΡΑΣ	ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
Ν. ΧΑΝΤΖΑΡΑΣ	ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ	ΑΔ. ΠΑΠΑΗΜΑΣ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΠΑΤΑΛΑΣ	Ν. ΓΙΑΝΚΙΟΣ
ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ	Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ	ΝΙΚ. ΝΙΚΗΤΑΣ
ΙΩΣΗΦ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	Γ. ΣΑΡΕΓΙΑΝΝΗΣ
ΓΕΩΡ. ΣΤΡΑΓΓΑΣ	Ν. ΣΤΕΡΓΙΟΥ
Ε. ΠΑΠΑΗΜΗΤΡΙΟΥ	Ν. ΜΥΤΑΡΑΚΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ	Γ. ΚΑΡΑΝΤΖΑΣ
ΛΟΥΚΑΣ ΔΟΥΚΑΣ	Σ. ΜΟΣΧΟΣ
ΑΓΙΣ ΘΕΡΟΣ	ΑΙΝΟΣ ΚΑΡΖΗΣ
ΒΑΣ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ	Δ. ΜΠΙΣΚΙΝΗΣ
ΜΗΤΣΟΣ ΜΥΡΑΤ	Α. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ	Γ. ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

ΜΟΙΡΟΛΟΪ

ΤΟΥ ΚΟΥΝΙΑΔΟΥ ΜΟΥ ΤΑΚΗ ΑΝΝΙΝΟΥ
ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΥ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥ, ΠΟΥ ΕΠΕΣΕ
ΜΕ ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ ΚΑΙ ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ ΣΤΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΙΣ 13 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1919.

Πολυκαριβέ μας! οι πηγές του πόνου όλες άνοιξαν και την τρεμάμενη ψυχή σ' ανάβρυσμά τους πνίξαν. Δάκρυα τὰ μάτια τὰ στεγνά δέν έχουν πιά νά χύνουν' μόνο ξερά άναφυλλητά τόν πόνον άναδίνουν.

Φτερά δέν έχει ο λογισμός πιά πέρα νά πετάξει πιά πέρ' από τή λύπη μας πού έχει σιτό νού σταλάζει. Καθώς ξεσκίστηκε ή καρδιά και πόνος μόνο έγινε, έτσι σπαράχτηκε κι' ο νους κι' όλο τó φώς του σβύνει κάθε πικρότατη στιγμή, πού ή θύμησή σου φτάσει νά μās εϊπής, πώς μέσα μας για πάντα έχει φωλιάσει τής στέρησής σου ο σπαραγμός και τού χαμού σου ή λύπη. "Ω! ποιά άνταπόκριση άρχισε πικρή τó καρδιοχτύπι με' τὰ σπαράγματα τού νού! Πουλάκια άλαφιασμένα νους και καρδιά και σέ σκληρή θλίψη παραδομένα θρηνοῦν και κλαίνε δλημερίς, σάν κλαπερά τρυγόνια, τήν δημοφή σου λεβεντιά, τὰ εϊκοσιτρία σου χρόνια. Και μες στής νύχτας τó βαθιά, τότε πού διώχνει ο πόνος κάθε μας άλλο στοχασμό κι' ο θάνατός σου μόνος τούς θλιβερούς μας λογισμούς με' σπαραγμό γεμίζει, τó σπύτι, σάν νά σέ καλή, θρήνο πικρόν άρχίζει.

Σέ κλαίει τó σπύτι, πού άστραφτεν από χαρά και γέλιο θαν, γλυκέ, σ' έδέχονταν σάν νέας γενιάς θεμέλιο, χαρούμενο και γελαστό, περήφανο κι' ωραίο, σάν κυπαρίσσι λιγερό κι' όμοιο με' δέντρο νέο, πού κλώνια δροσερόφυλλα κι' άνθους γεμάτα άπλώνει και τής αγάπης τὰ δνειρα και τή λαχτάρα Ισκιώνει.

Σέ κλαίει τó σπύτι τ' άραχλο, πού άντιλαλεί όλη μέρα κι' όλη τή νύχτα τó πικρό στέναγμα τού πατέρα, τής μάνας τ' άναφυλλητά, τ' άσωστο καρδιοχτύπι, τών άδερφάδων τόν καημό και τή βοήθη μου λύπη!

Σέ κλαίει τó σπύτι! και σέ κλαίν κρυφά παρθένων μάτια, πού σ' άντικρίζανε άρχοντα στοῦ έρωτα τὰ παλάτια! Και σέ θυμάμαι, εύγενικέ κυνηγητή τού δνειρου κι' άπόκοιτε ταξιδευτή στήν άγκυλιά τού άπειρου, πώς έσαινες περήφανα στοῦ χάρου έμπρός τή θύρα τής νύχτης σου τó θησαυρό και τής άντρείας τή μοίρα.

"Ω! σ' έτραβούσε ο κίνδυνος σιτά παιγνιδίσματά του και για χαρά σου είχες κρυφή τούς τρόμους τού θανάτου. Τούς λογισμούς σου άνέβραζες ψηλά και λησμονούσες, πώς τής ζωής μας τή χαρά σιτά χέρια σου κρατούσες. Γλυκέ μας! ή λαχτάρα μας κι' ο τρόμος μας για σένα σ' άκολουθούσαν κι' έμεναν τὰ μάτια τρομαγμένα κάθε στιγμή, πού ξεσκίζαν τó πέλαγο τού αϊθέρα και σέβλεπαν άδειλίστος γοργά νά λάμνης πέρα, πέρα, όπου ή νύχτα τού άγνωστου σ' έκάλει νά τής δώσης τήν άστραπή τής νύχτης σου κι' επάνω της ν' άπλώσης τής άφοβιάς σου τήν όρμη και τó άφραστό σου θάρρος. Ψηλά πώς σ' έρωτεύονταν ο δμορφωραπάχτης χάρος!

Κ' έμεις, πού τήν αγάπη μας ο τρόμος οδηγούσε και τήν ψυχή μας άγωνία παντοτεινή κρατούσε, τó λογισμό σου στέλναμε γλυκά νά σου φωνάζη: Κατέβα! άπόκοιτο παιδί, κι' ή δόξα σου μās σκιάζει! Κατέβα! τὰ ύψη άνσέμεθούν κι' άνκόσμοάλλοσ' άνοίγουν για ίδες ποιά τρόμου κύματα τó λογισμό μας πνίγουν! πιά δημορφος τής αγάπης μας ο κόσμος, πού για σένα τού 'Απρίλη κλεί μσοκοβολίες κι' δνειρα μεθυσμένα.

"Ω! σέ θυμάμαι! Κ' έμεινε, πολυκαριβέ μας, μόνο ή θύμησή σου σάν πηγή, πού θ' άναβρνή τόν πόνο!

16 τού Φλεβάρη 1919

ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΗΣ

ΓΚΑΙΤΕ

ΜΙΝΙΟΝ

8 -

'Η Ναταλία γύρισε και παρακάλεσε τó Βίλελμ νά τήν άκολουθήσει κοντά σιτά παιδί. Τήνε βρήκε καθισμένη με' τó μακρό άσπρο φόρεμά της, τὰ μακριά ξανθά μαλλιά της πέφτιοντας σέ μπουκλές και μισοκτενισμένα. Χαμογελώντας άπλωσε τó χέρι σιτόν εύεργέτη της και τού είπε:

—Σ' εύχαριστώ πού ήλθες· μ' είχες άφίσει και δέ μπορούσα πιά νά ζήσω. Τώρα, πού είσ' έδώ, είμ' εύτυχιωμένη..

Τι καλλητέρεμα όμως πού φαινότανε νά γίνεται στήν εύγεια τής Μινιόν δέν ήταν παρά ή τελευταία φεγγοβολή πού άφίνει ή φλόγα, θιαν σβύνη. Τó τραγοῦδι πού είχεν είπει σις φιλενάδες της ήτανε γι' αύτή τó τραγοῦδι τού κύκνου.

Μιά μέρα πού ο Βίλελμ σεργιανούσε σιτόν κήπο με' τή Ναταλία, ή Μινιόν πού είχε σηκωθεί τήν περασμένη μέρα και πού φαινονταν καλλίτερα, έτρεξε νά τότε συναπαντήση. Μερικές από τες φιλενάδες της τήν άκολουθήσαν και όλες παραβγαίνανε σιτά τρέξιμο φωνάζοντας όπως κάνουνε τὰ παιδιά σέ παρόμοια περίσταση:

—'Εγώ! έγώ!

'Η Μινιόν έφτασε πρώτη άγκομαχοῦσε και δέ μπορούσε νά μιλήσει. "Επεσον έξαντιλημένη στήν άγκυλιά τής Ναταλίας· ή καρδιά της χτυπούσε δυνατά.

—Κακό παιδί! τής είπεν ή Ναταλία σάν νά τήνε μάλωνε, δέ σου είπαμε νά μη τρέχης. Ξέρεις καλά πώς κάθε υπερβολική κίνηση σου είναι άπαγορευμένη. Για ίδες πώς χτυπάει ή καρδιά σου. Μπορούσε νά σπάση.

—'Ας σπάση! άποκρίθηκεν ή Μινιόν μ' όρμη. Είναι πολὺς καιρός πού χτυπάει έτσι!

'Ο Βίλελμ από μέρος του τήν έμάλωσε κι' αύτὸς για τήν άπεριοικεψία της και σάν νάθελε νά τήν τιμωρήσει τής είπε:

—'Αῦριο φεύγω και δέ θάρθης μαζί μου.

Μόλις τέλειωσε τὰ λόγι' αύτὰ κι' άκούστηκε μιὰ διαπεραστική φωνή. 'Η Μινιόν έφερε τó άριστορό της χέρι στήν καρδιά της κι' από τὰ χείλη της ξεφύγε μιὰ σπαρακτική κραυγή. "Επεσον άναίσθητη σιτά πόδια τής Ναταλίας. 'Ο Βίλελμ τήν επήρε σιτά χέρια του και τήν έφερε σιτά δωμάτιό της. Τήν έάπλωσε σιτά κρεββατάκι της κι' ενῶ ο γιατρός πού έτρεξεν άμέσως εφρόνιζε γι' αύτή, ή Ναταλία έφερε τó νέο Μάιστερ σέ μιὰ διπλανή κάμαρη. "Εκρυψε τó πρόσωπό του μέσα σιτά χέρια του και ξεσπασε σ' άναφυλλητά.

—Κακόμοιρο παιδί! έφώναξε· σ' εσκώτωσα!

"Οταν ξαναμπήκε σιτά δωμάτιό της, ή Μινιόν είχε τή ματιά άκίνητη. 'Ο Βίλελμ τής έπιασε τó χέρι. Τό χέρι αύτό ήταν πιά κρύο. 'Ορθὸς κοντά σιτά προσκέφαλο τήν έκοίταζε άλλοσ. "Ενα στεγνό χαμόγελο εύγνωμοσύνης και παιδικής σιοργής, επλανιόταν επάνω σιτά χείλη τού παιδιοῦ. Μιά στιγμή κατόπι όλα είχαν τελειώσει. 'Η Μινιόν άφίσει τή σιεγήν προή.

X

Τήν ίδια στιγμή άκούστηκαν έξω οί γλυκοί σκοποί

ἄρπας. Ἦταν ὁ τραγουδιστής, πού περνώνας ἀπὸ τὸ δρόμο σταμάτησε ἐμπρὸς σὺν σπῆτι καὶ καθὼς συνήθιζε ἔπαιξε κάποιο κομμάτι. Ἄν καὶ δὲν ἤξερε τὴ συγκινητικὴ σκηρὴ πού τὴ σιγμὴ αὐτὴ ξετυλιγότανε μέσα σὺν σπῆτι ἐκεῖνο, μποροῦσε κανεὶς νὰ πιστέψῃ, διὲ ἀπὸ κάποια μουσικριώδικη σχέση ἐζητοῦσε τὴ φορὰ αὐτὴ νὰ συνταιριάσῃ τὰ λόγια τοῦ τραγουδιοῦ του μὲ τὸ πένθιμο περιστατικόν.

Ὁ Βίλεμ ἐσίμωσε σὺν παρᾶνθρω κ' ἔκαμε νόημα σὺν γέρο ν' ἀνεβῆ. Ὁ τραγουδιστὴς ὑπάκουσε σὺν κάλειμ' αὐτὸ χωρὶς νὰ καταλαβαίνῃ τὴ σημασία του. Ὅταν ἐμπῆκε σὺν δωμάτιο, εἶδε τὴ Ναταλία καὶ τὸ Βίλεμ γονατισμένους ἐμπρὸς σὺν κρεβάτι, ὅπου ἀναπαύονταν ἡ Μινιὸν καὶ τὸ γιαιτὸ δρόθ, βουδὸ, μὲ τὰ χέρια σιαυρωμένα ἐπάνω σὺν σιθῶς του.

Ὁ γέροντας σταμάτησε σαστισμένος. Ἐπειτα τὰ μάτια του ἔπεσαν ἐπάνω σὺν πρόσωπο τοῦ παιδιοῦ, πού ἡ νεκοικὴ χλωμάδα του δὲν ἄφινε καμμιά ἀμφιβολία, διὲ ὁ θάνατος ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ σπῆτι αὐτό. Ἡ Μινιὸν εἶχε βάλει τὸ ἀριστερὸ χέρι ἐπάνω σὺν καρδιά της καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ της ἐφανέρωναν οὐράνια γαλήνη. Τὸ δεξιὸ της χέρι ἦτανε γυμνὸ ἴσαμε τὸν ἀγκῶνα κ' ἐπάνω σὺν λευκὸ δέρμα ἐφαινόταν σχεδιασμένος ἕνας γαλάζιος Σιαυρωμένος καὶ γύρω-γύρω του διάφορα σημάδια πού ἦταν παιτημένα μ' ἐπιδέξια τέχνη.

Ὁ τραγουδιστὴς πλησίασεν. ἐκοίταξε προσεκτικὰ τὸ σημάδι αὐτό. Ἄξαφνα ἔβγαλε μιὰν ἀπελπισμένη φωνή:

— Ἡ ἀνημιὰ μου! Ἄ! δούτυχο παιδί!

Ἀναφυλλητὰ ἐφρούσκωναν τὸ σιθῶς του. Ἐπεσεν ἐπάνω σ' ἕνα κἀνίωμα καὶ βυθίζοντας τὸ κεφάλι του μέσα σὺν κοκκαλιάρικα χέρια του ἔμεινε σὺν σιάση ἀπελπιστικῇ.

Ὁ Βίλεμ ἐσηκώθη κ' ἐπῆγε κοντὰ του. Μὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ρωτήσῃ.

— Ἡ ἱστορία τοῦ ἄδῶν τοῦτου πλάσματος, εἶπε τέλος ὁ γέρος, εἶναι πολὺ θλιβερῇ. μιὰ ἱστορία πού μαζί της συνδεόναται ὅλη μου ἡ ζωὴ, μὰ πού δὲν ἔχω τὴ δύναμη νὰ σᾶς τὴ διηγηθῶ μὲ πολλὰ. Μάθετε μονάχα διὲ μὲ λένε Λουδάριο κὶ διὲ εἶμαι ἀπὸ εὐγενικὰ Ἰταλικὰ οἰκογένεια. Ἡμαστε τρεῖς ἀδέρφια. Ἐνας ἀπὸ μᾶς, ὁ Ἀνγουστίνος, εἶχε παντρευτῆ μιὰ κόρη παραπολὺ ὠραία, τὴ Σπεράτια. Ὁ θάνατος ἄμως ἦλθε σχεδὸν ἀμέσως νὰ συντρίβῃ τὴν ἔκωση αὐτὴ, πού εἶχεν εὐλογηθῆ κὶ ἀπὸ τὴ γέννηση ἑνὸς παιδιοῦ. Ἡ Σπεράτια τρελλὴ ἀπὸ τὸ χαμὸ τοῦ ἀντρός της ἀποτραβήχθηκε γιὰ κάμποσο καιρὸ σὺν μοναστηρι, ὅπου εἶχε μεγαλώσει. Εἶχεν ἐμπιστευτῆ τὴ μικρὴ της κόρη σὺν χωρικοὺς πού μᾶς ἦταν ἀφοσιωμένοι ἀπὸ πατέρα σὺν γιὸ καὶ πού κατοικοῦσαν κοντὰ σὺν μιὰ λίμνη, ὅχι μακριὰ ἀπὸ τὰ χαλάσματα κάποιου παλαιου. Τὸ παιδί τὸ ὠδηγήσαμ' ἐκεῖ χωρὶς κόπο. Ἦτανε πολὺ μικρὸ γιὰ νὰ νοιώσῃ τὸ χωρισμὸ αὐτό. Ἄν ἄργησε νὰ εὐχαριστιέται σὺν μέρος τοῦτο. Ἀποφάσισα νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὡς πού ἡ μητέρα του νὰ ξαναβρῆ ἐντελῶς τὴν ὑγεία της. Μὰ κατὰ δυστυχία τὸ λογικὸ της Σπεράτιας εἶχε σαλέφει ἀπὸ τὸ σκληρὸ χτύπημα πού εἶχε δεχτῆ κ' οἱ γιαιτροὶ ἐδῆλωσαν πῶς τὸ μυαλὸ της εἶχε πάθει ἀγίατρευτα. Ἄφισα τὸ παιδί σὺν ἐξοχῇ, ὅπου ἐπῆγαινα νὰ τὸ βλέπω κἀθε βδομάδα. Ἐμεγάλωνεν ἔτσι χωρὶς ν' ἀγάπῃ τίποτε

ἄλλο παρὰ τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν ἐλευθερία, ἰκανοποιώντας τις φρονικὲς του κλίσεις. Ἐτρεχε πολὺ, σκαρφάλωνε σιὸς πιδ δυσκολοαναίβατους βράχους, ἐπιδούσε σιὸς βάρκες, ἐμιμῶνταν τὰ παιγνίδια τῶν σκονοβάτηδων καὶ γιὰ νὰ παραθίνεται πιδ εὐκολα σὺν δ,τι τῆς ἐζητοῦσεν ἡ φαντασία της δὲν ἤθελε νὰ ντύνεται παρὰ σὺν ἀγόρι.

Ἐποχωροῦσα σ' ὅλες τις ἰδιοτροπίες της, ἀφίνοντας τὴ νὰ πηγαίνῃ ὅπου ἤθελε χωρὶς νὰ τὴν παρακολονθῶ καὶ χωρὶς ν' ἀνηουχῶ καθόλου ἀπὸ τις μακριὲς ἀποσιὲς της ἐπειδὴ πάντα ξαναγύριζε. Τῆς ἄρεσε πιδ πολὺ νὰ πηγαίνῃ σὺν γειτονικὸ παλάτι, ὅπου τὴν εὐρισκα πολλὲς φορὲς νὰ κἀθεται ἀνάμεσα σὺν κολόννες τῆς καμάρας ἢ νὰ τριγυρίζῃ μὲς σὺν μεγάλη σάλα τὴ στολισμένη μὲ πανοπλιές καὶ μὲ μαζάριν' ἀγάλματα.

Μιὰ μέρα τιμωρήθηκα γιὰ τὴν ἐμπιστοσύνη μου. Ἄν ξανάρθε. Τὴν ἐζητήσαμε παιτοῦ, ἐρωτήσαμε ὅλους ὅσοι θὰ μπορούσαν νὰ τῆνε συναντήσουν. κανεὶς δὲ μπόρεσε νὰ εἰπῆ τί εἶχε γίνει. Τέλος ὑποψιασθήκαμε κανένα πέσιμο κὶ διὲ εἶχε πέσει σὺν κανένα γκορεμὸ, μὰ διὰ τὰ ψαξίματα γιὰ νὰ βροῦμε τὸ κουφάρι της ἔμειναν ἀκαρπα. Λίγο καιρὸ κατόπι ἡ Σπεράτια πέθανε χωρὶς νὰ μᾶθη ποτὲ τὴν τύχη τῆς κόρης της. Ἐγὼ ὁ ἴδιος γιὰ πολὺ καιρὸ πίστευα σὺν θάνατο τοῦ παιδιοῦ, διὲν ἡ τύχη μ' ἔκαμε ν' ἀνακαλύψω, διὲ τὴν εἶχαν κλέψει σλιτιμπάγκοι, πού εἶχαν περάσει ἀπὸ τὸν τόπο μας.

Ἐπῆρα τότε τὴν ἀπόφαση ν' ἀφιερῶσω τὴ ζωὴ μου σὺν ἀναζήτησῇ της. Κατόρθωσα ν' ἀνακαλύψω τὰ ἀχνάρια τῶν ἀρπαγῶν καὶ γιὰ νὰ μὴ τοὺς εἰπνῆσῃ τις ὑποψίες, διὲν θὰ βρισκόμουν ἀντίκρου τους, ἐφῆρεσα τὰ ροῦχα, πού φορῶ ἀκόμη καὶ σῆμερα. Ἡ-ξερα, ὅπως κἀθε Ἰταλὸς, νὰ τραγοῦζῶ κ' ἐπαιζῶ ἄρπα. Μὲ τὰ προτερήματα τοῦτα μπόρεσα νὰ ταξιδεύω ἀπὸ πολιτεία σὺν πολιτεία χωρὶς νὰ μὲ καταλάβουν.

Ἐδῶ καὶ κάμποσες μέρες ἦλθα σὺν μέρος τοῦτο, παρακολονθώντας ἀπὸ κοντὰ κάποιο μουλοῦκι σκονοβάτηδων, πού τὸν ἀρχηγὸ τους τὸν ἔλεγαν ὁ Μεγάλος Διάβολος. Ἐποψιάζομουν τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, διὲ εἶχε κλέψει τὴν κόρη τῆς Σπεράτιας. Μὰ δὲν εἶχα παρὰ ἀδέβαιες ἀποδείξεις, πού ἔλειναν κὶ αὐτὲς διὲν μ' ἐπληροφόρησαν διὲ ὁ Μεγάλος Διάβολος πέθανε. Θὰ ἔφρευγα, ἀν ἡ παρουσία μέσα σὺν θίασο τοῦτο ἑνὸς παιδιοῦ, πού εἶχε μερικὰ σημάδια ὁμοιότητας μὲ τὴν ἀνημιὰ μου, δὲ μοῦ ἄφινε κάποιον ἐλπίδα. Κατὰ δυστυχία τὸ ἔχασ' ἀπὸ τὰ μάτια μου ἄξαφνα καὶ κανένας δὲ μπόρεσε νὰ μοῦ εἰπῆ τί εἶχε γίνει. Οἱ ἴδιοι οἱ σλιτιμπάγκοι πού τοὺς ἐρώτησα δὲν ἤξεραν τίποτε γι' αὐτό. Ὁ ἡρακλῆς, ὁ ἀρχηγὸς τους, ἔμεινε βουδός. Εἶχα πεισιτῆ ἄμως διὲ τὸ παιδί δὲν εἶχε ἀφίσει τὴν πολιτεία τοῦτη καὶ περιμένα ὑπομονετικὰ νὰ μοῦρθη βοήθεια ὁ Θεὸς γιὰ νὰ μοῦ τὸ ἀποδώσῃ. Μοῦ ἰδῶκε πῶς ἡ εὐχὴ μου εἰσακουστικῆ γιαιτὶ νὰ παραπονιέμαι;

Ὁ γέρος ἐσῶπασε. Τὰ μάτια του ἔπεσαν ἐπάνω σὺν ἄρπα του. Ἄξαφνα, μὴν ἡμπορῶντας νὰ συγκρατήσῃ τὴν παραφορὰ του, τῆς ἔσπασε τις κόρδες κ' ἔπειτα μὲ φωνὴ τρεμάμενῇ ἐφῶναξε.

— Μείνε πιδ βουδῇ κ' ἐοῦ, βουδῇ ὅπως ἡ κόρη

της Σπερτίας, όπως ή Μινιόν κι άφισε τὸ κεφάλι του νά ξαναπέση βαρὸ μέσα στὰ χέρια του.

Ἡ κηδεία της Μινιόν θὰ γινότανε τὴν ἄλλη μέρα. Ὁ Βίλελμ θέλησε νά ντύσουν οὐρανό τὸ νεκρικό δωμάτιο. Μεγάλες λαμπάδες καίγανε μέσα σιὸς τέσσερες κερσιότιες τοὺς τοποθετημένους στὶς ἄκρες τῆς κάσας. Μικρὰ παιδιά, ντυμένα γαλάζια, ἔφελναν ἀντὶ τοῦ «Ἐκ Βαθῶν» ἓνα χορικό ἀνάκατο με ρεισιταίβες πὸν ἔδοξολογοῦσαν τὸ ἔμπα της Μινιόν στὰ οὐράνια.

Ὁ γιαιρός ἐμπαλοάμωσε τὸ σῶμα καταπῶς τὸ εἶχε ζητήσει ὁ Βίλελμ. «Ὅταν οἱ νεκροφόροι ἐτοιμαστήκανε νά σηκώσουν τὴν ξέσκεπη κάσα, σύμφωνα με τὴν Ἱταλικὴ συνήθεια, ὁ παπᾶς πὸν ἐδιάβαζε τὴν ἀκολουθία, ἀνασήκωσε ἀλαφρὰ τὸ πέπλο, πὸν ἐσκέπαζε τὸ παιδί, καὶ εἶδαν τὴ Μινιόν ἔσπλωμένη, σὰν νά κοιμότανε, ντυμένη με τὸ ἀγγελικό της φόρεμα. Ὅλοι ὅσοι ἦταν ἐκεῖ πλησίασαν με σεβασμὸ, μὰ κανένας τους δὲ μπόρεσε νά συγκρατήσῃ τὸ ξάφνιασμό του. τόσο ἔμοιαζε πραγματικά μ' ἄγγελο.

Ὁ Βίλελμ μονάχα ἔμεινε καθιστός. Εἶχε συντριβῆ κάθε δυνάμη του. Δὲν ἐτολμοῦσε νά στοχαστῆ ἔκεινο πὸν ἔνοιωθε. Ὁ Λοθάριος ἐδάδισε πίσω ἀπὸ τὸ φρέτρο· ἦταν τρομακτικά χλωμὸς καὶ τὰ παραγμένα χαρακτηριστικά του ἐμαρτυροῦσαν τὸν πόνο του.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Βίλελμ ξανάφυγε. Εἶχε παραγμένη τὴν ψυχῆ. Ὁ καιρός κ' οἱ δουλιές ἀποδιώξανε λίγο-λίγο τὴ λύπη του, μὰ ἡ εἰκόνα της Μινιόν δὲν ἔσβησε ποτὲ στὴν καρδιά του.

ΤΕΛΟΣ

(Μεταφρ. Ἡλ. Π. Β)

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

8—

Τὸ ἐμπόριο χωρίστηκε σὲ τρία εἶδη. Ἐμπόριο ζωοτροφιών. Αὐτὸ τὸ ἔχει ἡ Ἐπικράτεια καὶ ὁ λαὸς παίρνει τὰ τροφίμα, τὸ φωτισμὸ, τὴ φωτιά σὲ ἴσες μερίδες ἀπ' τὸ πρατήριο πὸν λειτουργεῖ με τὴ φροντίδα καὶ τὸν ἔλεγχο ἐδικτῆς ἐπιτροπῆς πὸν ἐλέγει ἡ κοινότητα γιὰ νά δουλεύει ξεχωριστὰ στὸ τμήμα τοῦτο τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης. Ὁ κόσμος ἂν θέλει τρώει σπῖτι του, ἂν θέλει τρώει στὰ συστάια.

Ἡ πώληση τῶν τροφίμων γίνεται με τὰ δελτία ἐργασίας καὶ σύμφωνα με τὴν ἱατρικὴ πιστοποίηση γιὰ τοὺς ἀρρώστους καὶ τοὺς καχεκτικούς. Ἡ μόνεδα πὸν ὕστερ' ἀπ' τὴν κατάργηση τοῦ χρήματος, κυκλοφόρησε, κρατᾶ γιὰ ἓνα μῆνα. Ἡ κυκλοφορία της δὲν ἀφίνει κανένα κέρδος στὴν Ἐπικράτεια. Μένει μονάχα μιὰ μικρὴ διαφορὰ ἀπὸ τὴν πώληση τῶν ζωοτροφιών, πὸν πρέπει κανεὶς νά κἀνῃ ξεχωριστὴ δουλειὰ καθαρῶς οἰκονομολογική, γιὰ νά φανῆ καὶ τοῦ κέρδους αὐτοῦ ὁ τίμιος σκοπός.

Στὸ μεταξὺ ἀφέθηκε ἐλεύθερη ἡ κυκλοφορία τῶν παλιῶν νομισμάτων (χρυσῶν καὶ ἀσημένιων) καὶ τοῦτο γιὰ νά μπορέσῃ ἡ Ἐπικράτεια νά τὰ συγκεντρώσῃ με τὸν καιρὸ στὰ χέρια της γιὰ σκοποὺς πὸν ἐνδιαφέρουν τοὺς μελλοντικούς οἰκονομολογικοὺς συνδιασμοὺς τοῦ Μαξιμαλισμοῦ καὶ πὸν δὲν μποροῦν νά ἀναλυθοῦν στὴ μελέτη τούτη.

Δεύτερο ἐμπορικὸ εἶδος εἶνε τὸ ἐμπόριο παραγωγῆς τὰ βιομηχανικά εἶδη καὶ τὰ περισσεύματα τῆς γεωργικῆς καὶ γενικά φυσικῆς παραγωγῆς πουλιῶνται ἀπὸ ἐδικούς πράκτορες τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου μέσα στὴ Μαξιμαλιστικὴ Ρωσία σ' ὄφελος τῶν οἰκονομικῶν ἀναγκῶν πὸν ἔχει ἡ Ἐπικράτεια γιὰ νά σταδιοδρομήσῃ σιὸς δύσκολους αὐτοὺς καιροὺς. Ἡ ἐργασία στὸ τμήμα τοῦτο πλερώνεται πάντα με μιὰ σχετικὴν ἀναλογία καὶ χωρίζεται σ' ἐργασία χειρῶν καὶ σ' ἐργασία πνευματικῆ. Κανένας ὅμως δὲν ἔχει ἀτομικὸ συμφέρο οὔτε σὲ κανένα ἐπιτρέπεται νά ἔχει ἀξίωση καμμιά γιὰ δεξιότητες ἢ ἐφευρετικότητα.

Τρίτο ἐμπορικὸ εἶδος εἶνε τὸ τραπεζιτικό. Αὐτὸ εἶνε ἄγονο κι ἄκληρο. Ἀπλῶς ὑπάρχει ἓνα τμήμα πὸν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὶς οἰκονομικὲς σχέσεις τῆς Ἐπικράτειας με τοὺς ξένους καὶ πὸν μαζί ἐφορεῖ τὴ διαχείριση τῶν καταθέσεων πὸν πῆρε τὸ Γενικὸ Γραφεῖο ἀπ' τὶς Τράπεζες.

Ὁ Μαξιμαλισμὸς κατὰ τὴν εὐδαιμονιστικὴ τούτη κοινωνικὴ καὶ πολιτικοοικονομικὴν ἀναμόρφωτικὴν ἐργασία του δοκίμασε καὶ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν πορισμάτων τῆς ψυχολογικῆς ἐρεύνης τῶν προοδευτικῶν οἰκονομικῶν καὶ ποινολογικῶν ἀρχῶν.

Τὸ ζήτημα ὅμως τῆς δικαιοσύνης δὲν τ' ἀγγίξαν ἀκόμα οἱ Ρῶσοι ἀναμορφωτῆς στὴν οὐσία του. Εὐτολο εἶνε νά καταλάβῃ κανένας πῶς στὴν προσπάθειά του αὐτῆ ὁ Μαξιμαλισμὸς οὔτε ξανοίχτηκε οὔτε νά μποροῦσε νά ξανοιχτῆ, ἐξ αἰτίας τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν συνθηκῶν τοῦ δημόσιου βίου τῆς Ρωσίας κατὰ τοὺς καιροὺς αὐτοὺς. Κατάρτισε μολτοῦτα ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Λαοῦ γιὰ τὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις μιὰν ἐδικτὴν ἐπιτροπὴ «πὸν δουλεύει ταχτοποιῶντας τὰ μέσα γιὰ τὴν ἀπονομὴ τῆς Δικαιοσύνης», «καὶ στὴ δουλειά της ἡ ἐπιτροπὴ αὐτῆ φωτίζοντας ἀπ' τὸπιὸ πλατὺ καὶ πιὸ ἀδρὸ ἀντιφέγγισμα τῆς σύγχρονης σκέψης πὸν κυβερνᾷ τὴν ἐρευνα καὶ τὶς σκοπιμότητες τῶν Προοδευτικῶν σχολῶν». Τὶ μέλλεται νά βγῆ ἀπ' τὴν προσπάθεια τούτη, θὰ τὸ δοῦμε ὕστερ' ἀπ' τὴν εἰρήνη.

Ἐδῶ σταματᾶ ἡ ἀνασκόπησή μας ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ Πρόβλημα. Γιὰ νά κρατηθῆ ὅμως ἡ μελέτη αὐτῆ στὰ ὅρια πὸν τῆς τάσαμε προλογίζοντας τὴ χρειάζεται μιὰ σειρά ἀρθρῶν πὸν φαινομενικά θάνε ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτὴν οὐσιαστικά, ὅμως δένονται με τὴν πνευματικὴ της ἐπιδίωξη.

Ἡ ἀνάλυση ἄλλωστε τοῦ μεξιμαλιστικοῦ προγράμματος, ὅπως ἔγινε στὶς τρεῖς τελευταῖες συνέχειες, δίνει σὲ κείνους πὸν γνωρίζονε καὶ νοιώθον μιὰ κἀποιαν εἰκόνα του πὸν μέλλει νά τραβήξῃ γενικώτερα κ' ἡ παγκόσμια προοδευτικὴ κίνηση. Γιατὸ τὸ πρῶτο μας ἀρθρο θὰ τὸ στρέψουμε ὀλόγυρα ἀπ' τὴ κίνηση τοῦ μεξιμαλιστικοῦ ἰδανικοῦ στὸ διάβα τῶν γενικῶν ἐπιδιώξεων γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς εὐτυχίας.

Σήμερα ὄχτροι καὶ φίλοι, σύμμαχοι κι ἀντίμαχοι προσπαθοῦνε νά ἰσορροπιστοῦν γύρω ἀπ' τὸν ἀναδημιουργικὸν αὐτὸ πυρετὸ πὸν ἄναψεν ὁ Μαξιμαλισμὸς στὴν Πατρίδα του, τὴ Ρωσία, κι ἀπὸ κει πέρα παντοῦ σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη. Μένει τώρα νά κυττάξουμε τ' ἀρνητικά καὶ τὰ θετικά στοιχεῖα στὶς διάφορες χώρες καὶ σιὸς διάφορους λαοὺς τῆς Γῆς, πὸν θὰ δουλέψουν καὶ θὰ δουλευτοῦν στὶς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων γιὰ τὴν κάθαρση ἢ τὴ λύτρωση καὶ τὴ δημιουργία τῆς Καινούργιας Ἐποχῆς.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ».

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀρχισυντάκτης: ΗΛ. ΒΟΥΓΙΕΡΙΑΝΣ

= Γραφεία, Σοφοκλέους Ἀρισταίδου =

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἐσωτερικοῦ: Ἐτησία Δρ. 10.— Ἐξάμηνος Δρ. 6.—

Ἐξωτερικοῦ: > Φρ. 15.— > Φρ. 8.—

Ἐκαστον φύλλον λεπτὰ 25

Ἀγγελιαὶ καὶ διαφημίσεις δραχ. 2 ὁ στίχος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Σ'ΟΛΗ τὴν πολύχροτη, καὶ ἱστορικὴ πιά, συνέντευξή του ὁ καθηγητὴς κ. Ν. Πολίτης, μιὰ μοναχὰ φορὰ ἀνάφερε τὸ ὄνομα τοῦ ποιητῆ Κωστῆ Παλαμᾶ καὶ τοῦτο γιὰ νὰ τοῦ ἐπαινέσει τὴ γλώσσα τῶν «χρονογραφημάτων του», καθὼς βλέπουν οἱ ἀναγνώστές μας στὴ σχετικὴ περικοπὴ ποὺ δημοσιεύουμε στὴ δεξιτερὴ σελίδα τοῦ σημερινοῦ μας φύλλου. Ὁ κ. Παλαμᾶς τὰ χρονογραφήματά του, ἂν καὶ τὰ γράφει στὴν ὑπερκαθαρεύουσα, καὶ ἴσως γι' αὐτὸ καὶ μόνο, δὲν τὰ ὑπογράφει. Ἐνα W ποὺ βάζει ἀπὸ κάτω δὲ δίνει σὲ κανένα τὸ δικαίωμα, καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὸς ὁ κανένας εἶναι τῆς ἐπιστημονικῆς περιωπῆς τοῦ κ. Πολίτη, νὰ παίρνει ὡς ἐπιχείρημα τὰ πρόχειρα αὐτὰ καὶ ἀνόνομα δημοσιογραφήματα γιὰ νὰ χτυπήσει τὴ γλώσσα ποὺ μεταχειρίζεται ὁ Παλαμᾶς στὰ ποιήματά του, στίς κριτικῆς του μελέτες καὶ σ' ὅ,τι ἄλλο δημοσιεύει μὲ τὴν τιμημένη του ὑπογραφή. Τὸ ὁμολογοῦμε, πῶς ἀπὸ τὸν κ. Πολίτη δὲν περιμέναμε ποτὲ τέτια μιστριώτικα φερσίματα.

ΚΑΙ τώρα τί μᾶς γίνεσαι, κ. Δελμούξε, ὅταν ὁμολόγησες, μόνο καὶ μόνο γιὰ ν' ἀρνηθεῖς τὸν Ψυχάκη, πῶς «συνεχίζεις τὴν παράδοσιν τοῦ κ. Πολίτη»; Ἐμεῖς θέλουμε νὰ σὲ πιστέψουμε καὶ καρτεροῦμε, καιροῦ ἐπιτρέποντος, νὰ κατακυλήσεις καὶ λόγου σου στὴν καθαρεύουσα, ὅπως καὶ ὁ γλωσσολογικὸς ἀρχηγός σου.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ μελέτη τοῦ κ. Λεωνίδα Παυλίδη, ποὺ τόσο διαβάστηκε καὶ τόσο ἐχτιμήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες

τοῦ «Νουμά», τελιώνει φαινομενικὰ σήμερα καὶ ὄχι οὐσιαστικὰ, γιὰτὶ ὁ συνεργάτης μας θὰ συνεχίσει τὴ μελέτη τοῦ αὐτῆ κομματιαστὰ, νὰ ποῦμε, γράφοντάς τινε' σὲ ξεχωριστὰ, αὐτοτελῆ κεφάλαια, ποὺ τὸ καθένα τους νὰ τελιώνει σὲ κάθε φύλλο, δίχως συνέχεια. Ἀποφασίσαμε, ἐδῶ κ' ἐμπρὸς, νὰ ἀποφεύγουμε, ὅσο μᾶς εἶναι μπορετὸ, τίς πολλὰς συνέχειες κ' ἡ ἀπόφασή μας αὐτὴ μᾶς ἀνάγκασε νὰ δώσουμε πρόωρο τέλος καὶ στὴ βαθυστόχαστη μελέτη τοῦ κ. Α. Παυλίδη.

ΤΑ ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ τὰ ἀντισχολαστικὰ τῶν δημοσίων ἐγγράφων ἄρρισαν νὰ παίρνονε δρόμο. Ὑστερ' ἀπὸ τὰ μαριφέστα τῶν κ.κ. Σταματίου καὶ Ἡλιάσκου, ποὺ ἀναφερθῆκανε τίς προάλες ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ στήλη, ἔχουμε δυὸ ἄλλα καινούρια νὰ σᾶς παρουσιάσουμε σήμερα. Τὸ ἓνα ἔχει δημοσιευτεῖ στὴ Συριανὴ ἐφημερίδα «Φιλελεύθερος», (φύλλ. 10 Φεβρ. σελ. 2) κ' εἶναι μιὰ προκήρυξη τοῦ Νομάρχη Κυκλάδων, γραμμῆνη πέρα πέρα σὲ ἀγνή δημοτικὴ, ποὺ ἀπευθύνεται πρὸς «τὸν λαὸν» καὶ τοῦ ἐξηγεῖ πότε θὰ φτηνήνει τὸ ψωμί του, καὶ τὸ ἄλλο δημόσιο ἔγγραφο ἔχει τυπωθεῖ στὸ «Φῶς» τῆς Πάτρας (φύλλ. 17 Φεβρ.) κ' εἶναι «Συμβουλαὶ διὰ τοὺς γεωργούς — Σιτάρι ἀνοιξιὰτικο», ἐπίσημο χαρτί κὶ αὐτὸ, γραμμῆνο στὴ δημοτικὴ, ἀπὸ τὸ νομογεωπῆνο Ἀχαϊοῦλιδας κ. Χρ. Εὐελπίδη. Κ' ἔτσι σιγὰ σιγὰ, ὅταν ἀκολουθήσουν, καὶ θὰ τὸ ἀκολουθήσουν, καὶ ἄλλοι δημοσίοι ὑπάλληλοι τὸ πατριωτικώτατο αὐτὸ παράδειγμά τους, ἡ κινέζικη καὶ μπυλασσωμένη γλώσσα, ποὺ ὀργιάζει ἀκόμα μέσα στὰ δημοσία ἔγγραφα, θὰ περάσει στὴν ἱστορία.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ

Ἦ μαργαρίτες, ποὺ χωρίς χωρίς κοπαδιαστὰ τὴν ὁμορφιά σκορπίζετε τὴν κύνεια μέ τὰ χιονάτα πέταλά σας πάνω στὰ χιόνια ποὺ λιώνουν δείχνοντας τῶν χωραφιῶν τὴ γύμνια. Ἔσεῖς ποὺ ἀδύνατες, περιφρονώντας τὸν ἀγέρα καὶ τίς βροχῆς τοῦ Μάρτη, κατὰ γῆς ἀραχναστὰ σκορπάτε πέρα ὡς πέρα τὸ νυφικὸ σεντόνι τῆς Κυβέλης. Εἶστε ἔσεῖς ποὺ σὰν διαμάντια λάμπετε στὰ πρῶτα χάδια τῆς ἀνοιξιὰτικῆς ἀγῆς καὶ στ' ἀσημένια βράδια τρέμετε μέσα στ' ἀπαλὰ δάχτυλα ποὺ ρωτοῦν ἂν μ' ἀγαπᾶ, ναι ἢ ὄχι. κὶ ἀνθίζετε στοὺς τάφους ποὺ διψοῦν λησμονημένοι ἐρημικὰ σὲ κάποια κόχη Ἦ μαργαρίτες, ὁ ζευγαῖς πίσω ἀπ' τ' ἀλέτρι, ὁ Χάρος, σᾶς προσμένει νὰ ξεριζώση ἀλύπητα μὲ σᾶς τὴν ὁμορφιά, τὴν ἀχρηστὴ ὁμορφιά, τὴν περιφρονημένη.

Χ. ΕΣΠΕΡΑΣ

ΑΠΟ "ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ,"

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΑ

2—

Δὲ διατάζω, ἀπ' αὐτὴ ἐδῶ τῆ θέσῃ, μπροστὰ τοὺς νέους, πὸν συνεχίζοντε ἕνα εὐγενικὸ ἀγῶνα, νὰ διακηρύξω πὸς οἱ κριτικὲς ἐπιφυλλίδες τοῦ Ἀλιμπέρτη εἶναι ἀπὸ τ' ἀκριβώτερα πειράδια πὸν κομοῦν τοὺς δεκαπεντόχρονοὺς ἀγῶνες τοῦ «Νουμᾶ». Κ' οἱ ἐπιφυλλίδες αὐτὲς, ὅστερ' ἀπὸ τὴν πρώτη του γιὰ τοὺς «Ρητορικὸν λόγους τοῦ Μιοτριώτη», ἐμπνευστήκανε ἀπὸ τὰ Σαβατόβραδα τοῦ «Νουμᾶ».

Στὰ ἴδια Σαβατόβραδα μάζωξε κι ὁ Μανώλης Τριανταφυλλίδης, κι ἄς μὴν τὸ ἀναφέρει πονθενὰ σὸ βιβλίον του, τὸ περισσότερο ὕλικὸ γιὰ τὴν πρώτη ἐπιστημονικὴ του μελέτη «Ξενηλασίη ἢ Ἰσοτέλειαν». Κι ἀπὸ τὰ Σαβατόβραδα τοῦ «Νουμᾶ» τὰ πρῶτα βγήκανε τότε τ' ἄρα ἄρθρα καὶ τόσες μελέτες, πὸν σολίζον τοὺς πρῶτους τόμους τοῦ «Νουμᾶ».

Γιατὶ δοὺ κι ἂν εἶχανε φιλικὸ, κι ὄχι φιλολογικὸ χαρακτήρα, καθὼς τὸ εἶπα καὶ παραπάνω, τὰ Σαβατόβραδα αὐτὰ, πάντα μὲ καμμιά λέξη πὸν ξέφευγε ἢ μὲ καμμιά συζήτηση πὸν ἀνοίγε ξαφνικὰ κι ἀναπάντεχα, κεντριζότανε ἢ ὄρεξη γιὰ κανένα ἄρθρο, γιὰ καμμιά μελέτη, γιὰ κανένα ποίημα ἢ διήγημα ἢ δ,ι ἄλλο σχετικὸ μὲ τὸν ἀγῶνα τὸ δημοτικιστικὸ καὶ μὲ τὴν Τέχνη. Ὁ «Περιοδικὸς Κλέων», τὸ κριτικὸ δηλ. ζεῖναγμα πούκαμε στὰ ποιητικὰ «Ἀλγη» τοῦ μακαρίτη Κλέωνα Ραγκαβῆ ὁ Ἀλιμπέρτης, τὸ «Γιατὶ δὲν ἔχομε σιγατὸ ;» τοῦ Ρήγα Γκόλφη, πὸν ὁ κ. Πάλλης πλήρωσε ἔπειτα τὰ ἔξοδα γιὰ νὰ τωπωθεῖ σὲ διαλεχτὸ χαρτί, ξεχωριστὰ, καὶ νὰ σιταλθεῖ σ' ὅλα τὰ Στρατ. σώματα καὶ σ' ὅλα τὰ Στρατ. καταστήματα καὶ γραφεῖα, τὸ «ὁ Παρθενὸς» τοῦ Νίκου Βέη πὸν ἀπόδειχνε μὲ σωρὸ παραδείγματα πὸς τὸ «Παρθενὸς» τοῦ Ψυχάρη, πὸν σκανθάλισε τόσο τοὺς κοινότατους δὲν εἶναι φτειαστὸ, μὰ βροσκοταὶ στὴ ζωτανή μας γλώσσα, καὶ τόσες ἄλλες ἀκόμα περιοποδοαστες μελέτες, γεννηθήκανε ἀπὸ τὶς πρόχειρες αὐτὲς φιλικὲς κουβέντες.

IV

Στὰ Σαβατόβραδα διαβάσαμε, πολλὲς φορὲς, κι δ,ι καλὰ λαβαίναμε μέσα στὴ βδομάδα, κάποτε μάλιστα κι δ,ι σαχλά κι ἀνόητα. Τὸ πρῶτο ποίημα τοῦ ἄγνωστου τότε νέου ποιητῆ Μάρκου Ἀγγέρη, «Βάβω ἢ Τασιὰ» Σαβατόβραδο διαβάστηκε καὶ ἔφρεσε.

—Καινούριος ποιητὴς· εἶπαμε ὅλοι καὶ τὸ τωπώσαμε πρωτοσέλιδο σὸ «Νουμᾶ».

Ἀξίζει, ἀλήθεια, ὅστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια νὰν τὸ ξαναδιαβάσουμε σήμερα, τὸ λημονημένο πιά σπὸν τραγοῦδι, τὴν καλύτερη ἀλήθεια Ἑλληνικὴ μπαλάντα, πὸν προανᾶγγελε ἕνα ἀληθινὸ νέο ποιητῆ.

Η ΒΑΒΩ Η ΤΑΣΙΑ

Σὰν ἦσαν ἄμετροι οἱ ὄχιροὶ
τὸ πῆσαν τ' ἄμορφο καστρί·
ἔουσαν σκλάβους νιὸς καὶ νιές,
πῆσαν κι ἀσῆμνια θυμωνιές.

Κι ὄχιροὺς τὸ Γιάννο ἀποθυμᾶ
μὰ ἐκεῖος σὸ σπὶτι πολεμᾶ·
γύρω τριγύρω ἔχουν ἐρτεῖ
μ' αὐτὸς ἀλάργα τοὺς κρατεῖ.
Κοντὰ του ἢ βάβω του ἢ Τασιὰ
βάνει καινούρια φορεσιὰ·

κ' ἢ νιὰ γυναῖκα του ἢ Μαρώ
κάνει σὸ κόνισμα σιαρῶ.

Καὶ τῶσπερ ἢ κῶρη του, ἢ Ἀγγή,
σκιυμένη κάνει προσευκὴ.

Σὰ φῶρεσε τὴ φορεσιὰ
τοῦ εἶπε ἢ βάβω του ἢ Τασιὰ :

—Ἄκου, παιδί μου ἐσὺ, Γιαννιὰ,
μὴ μᾶς ντροπιᾶσεις τὴ γενιά.

Ἔχεις γυναῖκα πὸν εἶναι νιὰ
κ' ἔχεις κοπέλλα παρανιά·

δώσε σὲ μᾶς μὴ μαχαιριά
κ' ὅστερα βάλε μας φωτιά·

καὶ μὲς στὴν πρώτη τὴν ἀγγή
πετάξου ἐσὺ μὲς στὴ σφαγή !

—Μάρνα μου ὁδὸς μου τὴ εὐκὴ !
—Μ' ὄλη μου, γιὲ μου, τὴν ψυχὴ,

ἀροκούδι νᾶθρεις τὸ ταχύ.»

Κατάσθηθα τὴ μαχαιριά
ἐδέχτηκ' ὅστερα ἢ γριγιὰ·

κ' ἢ νιὰ γυναῖκα του ἢ Μαρώ
τὸν ἄσπρο ἔδωκε λαίμω

κάτ' ἀπ' τὰ ὀλόξανθα μαλλιά
κοντὰ στὶς δὺο σειρὲς φλουριά.

Καὶ μὲς στὰ χέρια ἢ Ἀγγή κρατεῖ
τὴν ὀλοδάκρυτη μορφή

καὶ στὴ θερμὴ τὴν προσευκὴ
ἔφρυγ' ἢ ἄσπρη τῆς ψυχῆ.

Κ' ἐκεῖ πὸν σφάχτηκ' ἢ Τασιὰ
γίνθηκε ὅστερα ἐκκλησιὰ.

Κ' ἐκεῖ πὸν σφάχτηκ' ἢ Μαρώ
σιγίνουσι οἱ νιοὶ κ' οἱ νιές χορῶ,

κ' ἐκεῖ πὸν πλάγιασ' ἢ Ἀγγή
πλήθος τὰ κρῖνα ἔχουν βρεῖ.

Καὶ τὰ πρῶτα τραγοῦδιὰ τοῦ ἄλλου νέου καὶ ἄγνωστου ἕως τότε ποιητῆ, τοῦ Κώστα Βάρσαλη, Σαβατόβραδο πρωτοδιαβάστηκε καὶ σὸ «Νουμᾶ» πρωτοτυπωθήκανε. Γιὰ πολὺν καιρὸ θυμούμαστε καὶ λέγαμε τὸ χαριτωμένο καὶ γιοματὸ λεπτὸ αἰσιγμα τραγοῦδάκι του ἀπὸ τὴ σειρὰ ἐκείνη :

Τὸ τελευταῖο σου γραμματάκι
πὸν σπαριαράει ἀκόμα ἐμπρὸς μου,

ἄχ, ἔχω φθεῖρει τ' ἀχειλάκι
νὰν τὸ φιλωῶ, νὰν τὸ φιλωῶ.

Χωρὶς πὸς θὰ ζηλοτυπήσεις
νὰ φοθηθῶ, φῶς μου καὶ φῶς μου,

ἕνα χαρτί, κι διαν γρικῆσεις
πὸς ἀντὶ σένα τοῦ μιλῶ.

Ὁ «Π ρ ὶ σ ἰ ν ο ς Β ἰ ρ ὲ ς», τὸ πρῶτο διήγημα τοῦ Μήτη Καλαμᾶ, πὸν μόλις τυπώθηκε σὸ «Νουμᾶ», μεταφράστηκε στὰ Γερμανικὰ ἀπὸ τὸν κ. Κάρολο Ντίτριχ καὶ στὰ Γαλλικὰ, δὲ θυμᾶμαι ἀπὸ πύονε, μᾶς ἔκαμε καὶ περῶσαμε ἕνα ἀλημονῆτο Σαβατόβραδο.

Ἔνα Σαβατόβραδο πάλι, τὴ δεύτερη, θαρρῶ, χρονια τοῦ «Νουμᾶ», ἕνα Σαβατόβραδο χειμωνιάτικο,

θυμάμαι, μᾶς ἀποκαλύφθηκε καὶ τὸ ποιητικὸ ταλέντο τοῦ διευθυντῆ τοῦ «Πυροῦ». Καὶ μᾶς ἀποκαλύφθηκε μὲ πᾶράξενο ἀληθινὰ τρόπο. Καθόμαστε μᾶζω- μένοι σὸ γράφειο καὶ κουβεντιάσαμε, διὰν ξάφρον ἀκοῦμε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ δρόμο ἕνα δυνατὸ καὶ διαπεραστικὸ λάλημα κόκκορα. Δεύτερο, τρίτο λάλημα καὶ δικό μας ξάφνιασμα.

—Μωρὲ ξημέρωσε κιόλας ; ρώτησε κάποιος γελώντας.

—'Απὸ τόσο νωρίς ;

Τὸ λάλημα ξακολουθοῦσε καὶ ὄσο πήγαινε καὶ ζύγωνε πρὸς τὰ γράφεια. Κάποιος βγήκε ἔξω. Ὁ Σταματιάδης, θαρρῶ, ἢ ὁ Ρήγας Γκόλφης. Καὶ πιάσαμε τὸν κόκκορα, παιδάκι ἀκόμα, ἐφτὰ ὀκτὼ χρονῶνε, μὲ τὴν ποδιὰ τοῦ σκολιοῦ.

—Θὰ γίνεῖ ποιητὴς μιὰ μέρα αὐτὸς ὁ μασκαράς ! ἐδογματίωσε κάποιος.

—Καὶ θὰ κάνει μάλιστα καὶ τὸν κόκκορα σιτὸς ἄλλους ! πρότερος, δὲ θυμάμαι τῶρα ποιός.

Ἡ δεύτερη προφητεία ἐπαλήθευε. Γιὰ τὴν πρώτη, δὲν εἶμαι ὁ ἀρμόδιος νὰ κρίνω.

Εἶχα σωρὸ ἀνέκδοτα νὰ οἶς ἀναφέρω ἀπὸ τὰ «Πρώτα Σαβαιοῦραδα τοῦ Νουμά», πολλοὺς φίλους πὸν διπλώνανε φύλλο, ἄλλους πὸν μᾶς φωτίζανε μὲ τις σοφὲς ἀληθινὰ κουβέντες τους, ἄλλους πὸν μᾶς ξυπνοῦσαν μὲ τὰ χαριολογήματά τους ἢ μὲ τὸ χασιμορητὸ τους μᾶς νυστάζανε, μὰ ἄλ' αὐτὰ εἶναι περιττὰ γιὰ τὴν ὥρα, ἀφοῦ ὅ,τι θέλησα νὰ καταφέρω, θαρρῶ τὸ μισοκατάφερα. Νὰ οἶς δώσω δηλ. μιὰ εἰκόνα τὸ πὼς περνοῦσαμε, φιλικὰ καὶ ἀδερφικὰ, τὸ Σαβαιοῦραδὸ μᾶς οἱ πρώτοι ἐργάτες τοῦ δημοτικιστικοῦ ἀγῶνα, πὸν μερικοὶ τους ἀποχίτησαν ἔλα τὰ προσόντα νὰ περάσουνε στῆς Ἰδέας τὸ μαρτυρολόγιο.

V

'Απὸ τοὺς παλιούς λίγοι ἐρχόντουσαν στὰ Σαβαιοῦραδα. Ἐξὸν ἀπὸ τὸν Παλαμά, πὸν μᾶς ἐρχότανε πὸν καὶ πῶν, νὰ μᾶς σολίσει τὴ συντροφία μας καὶ νὰ μᾶς πεί κανένα λόγο σοφὸ, ἐξὸν λοιπὸν ἀπὸ τὸν Παλαμά, πὸν φερνότανε σιτὸς νέους σὰν ἴσιος καὶ τοὺς ἄκουγε μὲ προσοχὴ καὶ τοὺς ἔδινε κουράγιο σὰν πατέρας σιοργικῶς—ἄλ' οἱ ἄλλοι, οἱ ταχτικοὶ, εἰπνοῦσαν νέοι πρωτόβγαλτοι καὶ ἄγνωστοι, οἱ περισοτέροι, σιτὸς φιλολογικὸς κύκλους. Αὐτὸ ζητοῦσε δὰ καὶ ὁ ἐκδότης τοῦ «Νουμά». Καὶ σὸ γράφειο του καὶ σιτὸς σιτῆλες τοῦ περιοδικοῦ του μὲ νέους νὰ συνεργάζεται. Τὸ : «Τόπο σιτὸς νέους ἢ δὲν τὸ κήρυχτε μὰ τὸ ἐφάρμοζε. Δὲ λογάριζε καθόλου τὴν ὑπογραφή σὲ κείνο πὸν τοῦ στέλνανε γιὰ τύπωμα. Λογάριζε μόνον τὸ περιεχόμενον. "Αν εἶταν τὸ περιεχόμενον καλὸ κ' ἢ ὑπογραφή ἄγνωστη, ὁ ἐνθουσιασμός του ἔφτανε σὸ κατακόρυφο. Καὶ γιὰ νὰ μιλήσω μὲ παραδείγματα, τὸ Μάσκο τὸν Ἀνγέλη κανεὶς δὲν τὸν ἤξερε, κανεὶς δὲν τὸν εἶχε ἀκουστὰ, καὶ ὅμως ἢ «Βάβω ἢ Τασιὰ» δημοσιεύτηκε στὴν πρώτη στήλη τῆς πρώτης σελίδας. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴν κριτικὴ τοῦ Ἀλιμπέρτη,, τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὰ πρώτα τραγούδια τοῦ Βάρναλη καὶ μὲ τόσα ἄλλα ἀκόμα. Ἄγνωστος εἶταν ὁλωσδιόλου καὶ ὁ Παντιλῆς ὁ Χῶρον διὰν τοῦ δημοσιεῖσα σ' ἐπιφυλλίδα τὸ πρῶτο σκηνηκό του ἔργο, τὸν «Ξένο». Ἄγνωστος καὶ ὁ Ρήγας

Γκόλφης σιτὸς πολλοὺς διὰν τὸν παρουσίασα μὲ τὸ «Νουμά», ἄγνωστος καὶ ὁ Κώστας Παρορίτης, ἄγνωστος καὶ ὁ Ἰδᾶς—καὶ πὸν νὰν τοὺς θυμηθῶ καὶ νὰν τοὺς ἀναφέρω ἔλους ἐδῶ μὲ τὴ σειρά καὶ μὲ τὰ ἐνέματά τους!...

Θέλω νὰ πῶ δηλ. πὼς ἢ ὑπογραφή δὲν ἔπαιξε κανένα ρόλο σιτὸν ἀγῶνα τοῦ «Νουμά», καὶ ὁ πόθος μου νὰ παρουσιάσω ἔλο νέες καὶ ἄγνωστες ὑπογραφὲς δικαιολογίτανε ὄχι ἀπὸ ἕνα φιλονεικτικὸ ἀστήριχτο, μὰ ἀπὸ τὴν πεποίθησιν πὸν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εἶχε εἰσῶθεϊ μέσα μου, πὼς ἕνας ἀγῶνας νέος, ἔπως παρουσιαζότανε τότε μὲ τὸ «Νουμά» ὁ ἀγῶνας τῆς Δημοτικῆς, μόνον μὲ νέους θὰ τραβήξει μπροστὰ.

Μερικοὶ μὲ ψέξανε γι' αὐτὸ, ἴσως γιὰτὶ δὲν κουρασιήκανε νὰ συλλογιστοῦνε λίγο πρὶν μὲ κατηγοροῦνε. Ἄπὸ τέτια ὅμως τὸ σπῆτι μου δὲν ἴδρωσε ποτέ. Ἐγὼ τὸ δρόμο μου τραβοῦσα, ἔπως ἤξερα καὶ ἔπως νόμιζα πὼς πρέπει καὶ δὲ δίστασα μάλιστα νὰν τὸ δηλώσω κατηγορηματικὰ αὐτὸ κάποτε καὶ σὸ «Νουμά», γράφοντας στὴν ἀλληλογραφία πὼς δὲν ἄνοιξα φαρμακεῖο γιὰ νὰν τὸ γιομίσω μὲ γκωστέτες ἐτικέτες, μὰ ἴδρωσα περιοδικῶ κ' ἕνα περιοδικῶ γιὰ νὰ ξεπληρώσει κάπιο προορισμὸ, ἔχει χρέος νὰ οἰσθεται τοὺς παλιούς μὰ καὶ νὰ δίνει σιτὸς νέους πὸ μέσο νὰ ξεδηλωθοῦνε. Ἄν ἔμπασα πολλοὺς νέους σιτὴ φιλολογία, ἔπως μὸν τὸ κατηγοροῦσαν, τὴν κατηγορία αὐτὴ τὴν παίρνω γιὰ τιμὴ μου. Ἄν παρουσίασα νέους πὸν ἀξίλων, ἔχει νὰ κοιτάξει κανεὶς. Καὶ θαρρῶ, ἀπ' αὐτὴ τοὺς ἀχίσιτο τὴ μεριά, δὲν ἀπότυχα. Καὶ τὰ Σαβαιοῦραδα τοῦ «Νουμά», μ' ἔλο τὸν ἀπέριττο καὶ φιλικὸ τύπο πὸν κρατοῦσανε, δώσανε στὰ γράμματα, καὶ ξεχωριστὰ σιτὸν ἀγῶνα τὸ δημοτικιστικὸ, ἀρκετοὺς τιμημένους ἐργάτες.

VI

Τὰ Σαβαιοῦραδα τοῦ «Νουμά» σήμερα συνεχίζονται ἔπως τὰ ὄνειροπόλησα πολλὲς φορὲς καὶ ἔπως καὶ εὐτύχησα νὰν τὰ ἴδῶ πραγματοποιημένα. Πολλὲς φορὲς τὸ πρότερον σιτὸς δικούς μας νὰ νοικιάσουμε μιὰ σάλα, νὰ συγκεντρωθῶμαστέ ἐκεῖ, νὰ κάνουμε διαλέξεις, νὰ κατηγοροῦμε, νὰ προσηλυτίζουμε, νὰ δίνουμε ὅπωςδῆποτε κάπιαν ἐπισημότητα στὴν ἐμφάνισή μας, μὰ τὰ λόγια μου, καὶ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἔπως καὶ γιὰ μερικά ἄλλα, πηγαίνανε σὸ βρόντιο. Φαίνεται πὼς ἐμεῖς, πὸν βρισκόμαστέ γύρω σὸ «Νουμά», εἶχαμε ἀρκετὴ σκουριά καθαρευουσιάνικη σιτὴν ψυχὴ μας καὶ γιὰ τοῦτο κάποιος δημοστικός σὲ κάθε μας βῆμα, κάπια ἀλληλοῦποψία, κάπια παιδαστικὴ ἀκόμα μικροζήλεια μᾶς δέσνανε. Ἡ ἀναθεματισμένη ἢ καθαρευουσιάνικη τᾶφταιγε καὶ τᾶφταιγε δλ' αὐτὰ—ἢ καθαρευουσιάνικη περικυκλωσιὰ, πὸν γεννηθήκαμε μέσα σ' αὐτὴ, πὸν ἀντραθήκαμε, τὸ καθαρευουσιάνικο ἀεράκι (καὶ μολυμένο ἂν τὸ πῆτε, ἔξω δὲ θὰ πέσετε), πὸν ἀναπνέγαμε χροῖνα καὶ χροῖνα πρὶν μποῦμε σὸ δροσοτόπι τῆς Δημοτικῆς !

Ὅ,τι εἶχαμε νὰ κάνουμε ἐμεῖς, τὸ κάναμε. Καθαρίσαμε τὴ δημοσιὰ, τὴ δειτροφντέφαμε, ἔπολυμάνουμε τὸ ἀεράκι. Σήμερα οἱ νέοι, πὸν συνεχίζουν τὸν ἀγῶνα, γεννηθήκανε καὶ μεγαλώσανε σὲ περικυκλωσιὰ δημοτικιστικὴ. Καὶ γιὰ τοῦτο ὁ ἀγῶνας τους παρουσιάζεται πὸν ὁμορφος καὶ πὸν χαρούμενος. Ἄ-

κόμα και πὸ εὐκόλος. Γιατί ἐμεῖς, οἱ παλιότεροι, ἐκάναμε, βλέπετε, διπλὸ ἀγώνα. Πολεμοῦσαμε τὴν Καθαρεύουσα και πολεμοῦσαμε και τὸν καθαρευου- οάνο πὸν ζῶσε μέσα μας.

Σήμερα ἡ καθαρεύουσα ξύλισε κι ὁ εσωτερικὸς αὐτὸς καθαρευουσιάνος, ὁ δεινότερος δηλ. πολέμιος τοῦ ἀγώνα μας, δὲν ὑπάρχει πιά. Μ' ἄλλους λόγους ὁ ἀγώνας ἀρκετὰ ἀπλοῦστεψε, ἀφοῦ, ὅπως λένε, τὸ ἔδαφος καθαρίστηκε.

Και γιὰ τοῦτο οἱ νέοι τραβᾶνε γιομάτοι ἐλπίδες μπροστὰ, διορθώνοντες λάθια δικὰ μας και συμπλη- ρώνοντες κενά. "Ένας δράκος μένει ἀκόμα μισο- σκωιωμένος, ὁ δράκος τῆς Μιχελί: γλί:σας. "Άς τοῖ ρίξουν κοτρώνια καταπάνω του κι ἄς τότε θάγουν κάτω ἀπὸ βαρὺ ἀνάθεμα. "Έτοι ἡ Δημοτικὴ, και μὸ- νο ἔτσι, ἢ ἀνασᾶνει λεύτερα. "Έτοι θὰ λείψει και τὸ δολερὸ θεριὸ πὸν μολώνει και χιλιάει τοὺς χαραχτή- ρες. "Έτοι ἡ Δημοτικὴ θὰ μείνει 'Ιδέα και θὰ πᾶ- σιάνο νὰ εἶναι ἐκμετάλληση.

3/10/917

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

* Ἡ διάλεξή μου αὐτὴ δὲν τελώνει ἐδῶ. Ἐίχε μερικὲς ἀράδες ἀκόμα, χαρακτηριστικὲς, μὰ πούδὲν ἔχουν τὸ λόγο τους σήμερα νὰ εἰπωθῶν ἀφοῦ ὁ «Νουμάς» ξαναβγήκε γιατί τὸ θέλησε ἕνας και μοναχός, πὸν ἴσαμε χτὲς βρισκοτανε ἔξω ἀπὸ τὸν ἀγώνα μας.

ΑΡΧΙΛΟΧΕΙΑ

Εἰς τὸν Κρονίωνα τῶν... Ἀθανάτων

Κτυπᾶς τὸν πατριωτισμόν,
Ἀθάνατε Κρονίων,
Ἄλλὰ γεμίζεις τὴν κοιλιὰ
καλὰ στό... Πρωτανεῖον!

Εἰς κουμπάρους λογίους

Ἦρκισθη ποίησι και φῶς
νὰ βλέπη στὸ σκοτάδι!
Πολὺ δικαίως ἔβαλε
σαῦτόν ἐκεῖνος... λάδι.

Εἰς τοὺς ἰδίους

Σᾶς λὲν μεγάλους ποιητὰς
κὲγὼ προσυπογράφω
ἀλλὰ μονάχα ὡς στὴ στιγμὴ
πὸν σβύσετε στὸν τάφο.

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΤΟ ΑΝΑΤΑΡΑΓΜΑ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ

Τί τάχα γύρω ἂν σὲ κρατοῦν γερὰ κλειομένο
μὲ μῶλους πέτρινους και σίδερα βαρειά;
κι' ἂν σὲ παράδωκαν σφιχτὰ ἀλλυσοδεμένο
σκλάβο στὴν ἄχαρη στεριά;

"Ασβυστη μέσα ἡ δύναμή σου ἀκέρηα βράζει
κοχλάζει ἡ ὀρμή σου: Ἐάφνω ὀρμᾶς, ἀφρομανᾶς,
σπάξει ὁ θυμὸς σου κάθε τί, κι' ἀναταράξει.
Γέννα τῆς θάλασσας πὸς εἶσαι δὲν ξεχνᾶς.

Και στὰ δεσμὰ σου καταπάνω ξεπολυέται
τὸ κύμ' ἀκράτητο. Στους μῶλους σου χυμᾶ
κι' ἀλλοί, κι' ἀλλοίμονο σὲ κείνον πὸν πλανιέται
πὸς εἶν' ἀσάλευτα τέτοια δεσμὰ.

Σύρα Φεβρουάριος 1919

Ν. Π.

ΑΡΑΒΙΚΑ

ΑΝΟΙΞΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Κάποιαν ἀγῆ στὴν ὄρια θάλασσα
τὴν ἀνοιξη εἶδα ἀτόφια σκορπισμένη,
χαλὶ ἀπὸ πασχαλιὲς τὰ κύματα
και μυγδαλάνθια οἱ γλάροι ἀναπαμένοι.

Η ΝΑΓΚΙΑ

Τρία τραντάφυλλα ἄμορφα ἔκοπα
—τρία στὸν κήπομον εἶτανε κορίτσια—
μὰ γλιγωρη κοντὰ μου σίμωσε
ἡ Ναγκία μὲ τὰ χίλια τῆς καπρίτσια.

—Σ' εἶδα τρία τραντάφυλλα ἔκοπες,
ἔλα, θέλω νὰ μάθω ἀπ' τὸ μπαξέ σου
ποῖο προτιμᾶς λουλουδι πιότερο
πὸν σ' ἄλλον δὲ θὰ ἰδῶνες ποτέ σου.

Κρυφὰ ἀπ' τὴν τοῦπῃ βγάω σὺν τὸν κλέγτη
κι' ἀμίλητος τῆς δίνω ἕνα καθρέφτη.

ΜΑΧΗ

Μιλῆσαμε ὄχις λόγια τῆς ἀγάπης μας
κι' ἀπὲ στὰ χεῖλια ἡ σιωπὴ μονάχη
—σὺν τῇ σιωπῇ πὸν πιάνει τὰ σιτραῖματα
πριχοῦ νὰ ξεκινήσουν γιὰ τὴ μάχη.

Και μεῖς τῆς μυριογλόγισης ἀγάπης μας
τὴ μάχη δώκαμε σ' ἀφτὸ τὸ δεῖλι.
Φιλιά ἦταν τῷ σπαθιῷ τὸ κλάγγασμα.
Πυρὸς μας οἱ ἀνάσες ἀπ' τὰ χεῖλι,
τῷ λαβωμένον ἦταν τὰ σιενάγματα.
Κι' ἡ χλαοὶ τῆς μάχης γροικημένη
βαθεῖα στὶς φλέβες μας. Κι' ἀπὲ σὲ πέταξα
σὺν τῇ σημαίᾳ ἀλάργα τὴ σκοιμένη.

ΤΑ ΦΟΝΙΚΑ ΧΑΝΤΖΑΡΙΑ

Τὸ πρῶνο ἐκεῖ στὴ μάχη ὀλόγγυνο
στὶς ἡλιαχτίδες λάμπει και τρομάζει.
Τοῦ δολοφόνου τὸ ματόβαρτο
πὸν στὰ σκοτάδια πονηρὰ σπαράζει
Μ' ἀπὸ τὸ τρίτο πᾶς... διτλοπεθαίνεις!...
κι' εἶνε ἡ ματιὰ τῆς πολυγαπημένης.

Σάμος-Βαθύ.

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Ἄποσπεροῦ κι' ὁ γέρνει σου ἡ κορφὴ
Σὺν πληγωμένη ἑνὸς πουλιῶ φτερούγα
Μεσ' στ' ἀντιφέγγισμα τοῦ δειλινῶ φωτό;
"Ὁ κυπαρίσσι"

Στὴν ὄρα τὴ γλυκειὰ τὴν ἀκαλὴ
Ἐγὼ θλιμμένος κάτω σου προσμένω.
"Ὁ δρόμος ἔρμος, και φωνὴ καμμιὰ
Στὸν ἀτριχώμιστο δὲν τρέμει αἰθέρα.

Γύρε βαθεῖα: γύρε και φίλησέ με,
—Ἄχ τι θερμὸ πὸν θᾶνε τὸ φιλί σου—
Γύρε και πάρε με στὰ μαῦρα σου φτερά,
Και στὴ γαληνὴ τοῦ ἀπει σου ὕψωσέ με.

Ἄποσπεροῦ πὸν γέρνει σου ἡ κορφὴ
—Σὰ χουσοφιὰ φτερούγα - ἂ νυ ἀρίσσι,
Πὸς λαχταρῶ μαλὺ σου νὰ ὕψωθῶ,
Και νὰ πν.γω στῇ: Δύσης τὰ πελάγη.

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΟΣ

Ἡ γλωσσολογία, πού ξανάρχισε πάλι στις ἐφημερίδες, δὲν ξέρω ἂν μᾶς ἔκανε πιδ σοφοῦς ἀπὸ κείνο, πού ἤμαστε καὶ προτῆτερα. Ἐγινε ὅμως ἕνα εἶδος ἀποκάλυψη γιὰ κάποιον φτωχὸ νέο. Εἶδε ἄξαφνα πόσες γλώσσες γνώριζε, ἐκεῖ πού νόμιζε, ὅτι δὲ γνώριζε παρὰ μιὰ μονάχη. Καὶ καθὼς δυστυχοῦσε ὁ ἄνθρωπος, ἄνεργος ὅπως ἦταν, ἔτρεξε στὴν ἐφημερίδα καὶ πέρασε τὴν ἀκόλουθη ἀγγελία :

«Νέος ἠθικὸς καὶ πολὺγλωσσος ζητεῖ θέσιν.»

Τὴν ἄλλη μέρα ἔστειλαν νὰ τὸν γυρέψουν ἀπὸ δύο-τρία γραφεῖα. Πῆγε σ' ἐκεῖνο, πού τοῦ φάνταζε γιὰ καλύτερο καὶ, καθὼς τὸ παρουσιαστικὸ του καὶ οἱ τρόποι του κάνανε καλὴ ἐντύπωση, τὸν κρατήσανε. Τοῦ δάκανε κάτι νὰ γράψῃ κι' αὐτὸς στρώθηκε στὴ δουλιὰ καὶ τὴν ἔβγαλε πέρα. Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως παρουσιάστηκε ἀνάγκη γιὰ κάποια γράμματα-τοῦ ἑξωτερικοῦ.

— Φωνάχτε τὸν καινούργιο μας ὑπάλληλο ! εἶπε ὁ διευθυντής. Αὐτὸς εἶναι πολὺγλωσσος.

Ὁ διευθυντής τοῦδωκε νὰ γράψῃ ἕνα γαλλικὸ γράμμα.

— Δὲν ξέρω γαλλικά ! εἶπε τὸ παιδί, μὲ ὅλη του τὴν εὐλικρίνεια.

Ὁ διευθυντής κούνησε τὸ κεφάλι τοῦ.

— Λυπηρό... εἶπε. Ἄς εἶναι ! Γράψε λοιπὸν τὸ καὶ τὸ στὸν ἀνταποκριτὴ μας τῆς Λόντρας. Ἀγγλικά θὰ ξέρῃς βέβαια.

— Δὲν ξέρω... μουρμούρισε πάλι.

Ὁ διευθυντής ἄρχισε νὰ στενοχωριέται.

— Ἰταλικά ξέρεις τοῦλάχιστο ;

— Οὔτε.

Ὁ διευθυντής χτύπησε τὴ γροθιά του στὸ τραπέζι.

— Ἄμ' τί πολὺγλωσσος εἶσαι ; φώναξε. Τί γράφεις στὴν ἐφημερίδα καὶ κορροϊδεύεις τὸν κόσμον ; Γκρεμίσου ἀποδώ, ἄγυρτη !

Ὁ νέος, σὰν ἄνθρωπος, πού ἔχει τὸ δίκιο μαζῆ του, χωρὶς νὰ ταραχτῆ καθόλου σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ κύτταξε κατὰματα τὸν διευθυντή.

— Μὲ συμπάθατε, κύριε. Εἶμαι πολὺγλωσσος.

— Καὶ τί γλώσσες, ξέρεις ; εἶπε κορροϊδευτικά ὁ διευθυντής. Μήπως ξέρεις τὰ τσιγγάνικα ; Αὐτὰ δὲ μᾶς χρειάζονται στὸ γραφεῖό μας.

Ὁ νέος ἀποφάσισε πιά νὰ μιλῆσῃ καθαρά.

— Ἄν θέλετε, κύριε, νὰ μάθετε τί γλώσσες ξέρω, μετράτε. Ξέρω τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά, ξέρω τὴν Καθαρεύουσα, ξέρω τὴ Μιχτή, ξέρω τὴ Δημοτικὴ, τὴν ὀρθόδοξη καὶ τὴν προτεστάντικη. Ξέρω ἀκόμα τὴ γλώσσα τῶν Ἐπιστημονικῶν Διατριβῶν, τὴ γλώσσα τῶν Κυρίων Ἀρθρῶν τῶν ἐφημερίδων, τὴ γλώσσα τοῦ Χρονογραφήματος, τὴ γλώσσα τοῦ Θεάτρου. Καὶ πάλι ἅπ' τὴ γλώσσα τοῦ Θεάτρου, ξέρω τὴ γλώσσα τῆς Τραγωδίας, τὴ γλώσσα τῆς Κωμωδίας, τὴ γλώσσα τῆς Φάρσας. Ξέρω ἀκόμα...

Ὁ διευθυντής τινάχτηκε ἅπ' τὴ θέση του.

— Βάστα, παιδί μου ! Ἄν ἀγαπᾷς τὸ Θεό...

— Δὲν σᾶς φτάνουν τόσες γλώσσες, κύριε ; εἶπε ὁ νέος. Θέλετε κι' ἄλλες ;

Ὁ διευθυντής τὸν κύτταξε τώρα μὲ σεβασμό.

— Δὲν θέλω παιδί μου. Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ. Ἐνα πρᾶμα μονάχα συλλογίζομαι...

— Τί ; ρώτησε ὁ νέος.

— Συλλογίζομαι δηλαδή, ὅτι ἡ θέση σου δὲν εἶναι στὸ γραφεῖό μου. Ἡ θέση σου εἶναι στὴν Ἑλληνικὴ Ἀκαδημία. Γιὰ κεῖ, παιδί μου, πάρε τὸ φύσημά σου. Κ' ἔδωκε διαταγὴ νὰ τὸν λογαριάσουν.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΤΟ ΑΛΗΘΙΝΟ ΦΙΛΙ

Σ' αὐτὸν τὸν κόσμο τὸν μεγάλο καὶ τρανὸ
φιλι δὲν εἶδα ἀπὸ τὴν καρδιά βγαλμένο
Μονάχα κείνο τὸ φιλι εἶναι ἀληθινὸ
πού δίν' ἢ μάνα σὲ παιδί τῆς πεθαμένο.

* Ἀλεξάνδρεια

ΧΑΝΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

? ? ?

*Ψυχάρης δὲ σᾶς ἄρσος, διαλέξατε Πολίτη,
μὰ τοῦτος σᾶς παρατίσῃ μὲς στοῦ λουτροῦ τὸ μπουζι.
Μείνατε στῶν Ψηλῶν βουνῶν τὰ χιόνια δίχως σπιτί...
Τί λίτε τώρα τὸ λοιπὸν Γληνοί τε καὶ Δελμούζοι ;*

★

Νεκρᾶνάσταση

*Στὸν Ἄδη οἱ γλωσσαμόντορες κάμανε συμφωνία
στὸ φρεϊνὸ καρνάβαλλο νὰ βγοῦνε κομπανία,
μὰ γιὰ τὸν κόσμο τὸν πολὺ, νὰ ἰδῆ καὶ νὰ μὴ φρεῖτη,
ὁ Μιστριώτης φῶρεσε τὴ μάσκα τοῦ Πολίτη.*

★

Μετὰ τὴ διαμαρτυρία

*Μὲ μιὰ σου λέξη, χάθηκε τῆς γνώμης σου τὸ κράτος.
Σὰν ποτινάκι σ' ἄραξε καὶ σ' ἔφας «Μαῦρος Γάτος»*

★

Σκια-γραφήματα.

*Γλωσσοκοπώντας κι ὡς Σμιᾶς οκαιὸς οκιαμαχώντας,
ὑπὲρ τῆς Καθαρεύουσας πάλιν ἀνακουμπώθηκε
κι ἀπὸ τὴν ἀπεθῶσε, ἀργίως πολεμώντας,
Στέφανος Δάφνης τοῦπρεπε καὶ τέτοιος τοῦ ἰδόθηκε.*

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Ἡ ἐκδοτικὴ ἐταιρία «Τύπος» ἐκδίδει σὲ δευτέρη ἐκδοση τὴν «Μπαλλάντα τῆς Φυλακῆς τοῦ Ρίντιγγ» τοῦ Ὁσκάρ Ουίλλντ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Κ. Καρθαῖο, γιὰ τὴ πρώτη ἐκδοση ἐξαντλήθηκε διὰ τὸν διόλου.

Ἡ ἴδια ἐταιρία ἐκδίδει σὲ τρίτη ἐκδοση καὶ τὸ μονόπρακτο κοινωνικὸ δράμα τοῦ Δ. Π. Ταγκόπουλου : «Στὴν ξάπορτα», καθὼς καὶ τὸ μονόπρακτο δράμα τοῦ Ρήγγα Γκόλφν ὁ «Γήταυρος». Τὰ βιβλία θὰ εἶνε ἔτοιμα σὲ δέκα τὸ πολὺ ἡμέρες.

— Ὁ βιβλιοπώλης κ. Ε. Κουκλάρας ἐκδίδει νέον τόμον ποιημάτων τοῦ ποιητῆ Πάνου Δ. Ταγκόπουλου κι' ὁ βιβλιοπώλης κ. Γ. Βασιλείου ἐκδίδει τρία διηγήματα τοῦ Κνούτ Χάμσον, μεταφρασμένα ἀπὸ τὸ συνεργάτη μας Λέοντα Κουκούλα.

— Ἡ «Μινιὸν» τοῦ Γκαῖτε, πού τελιώνει σήμερα στὸ

«Νουμά», θά κυκλοφορήσῃ σὲ λίγες ἡμέρες καὶ σὲ ξεχωριστὴ διαλεχτὴ ἐκδοσὴ τῆς ἐκδοτικῆς ἐταιρείας «Τύπος».

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἀγγλική. — Στὸ τελευταῖο βιβλίον του, ποὺ ἔχει τίτλον «Ἰωάννα καὶ Ἥετρος», ὁ Οὐέλς φαίνεται νὰ θέλῃ νὰ διατυπώσῃ κάποια κατηγορία γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ὅπως γίνεται στὶν Ἀγγλικὰ σχολία. Ξανζλέει παλιὰς γνώμες γιὰ τὴν Ἰρλανδία, γιὰ τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τῶν Ἀγγλῶν πρὶν τὸν πόλεμον, γιὰ τὸ Κογκρέσσον, γιὰ τὸ θεῖον καὶ τοὺς συγκαιρινοὺς τῆς βασιλισσῆς Βικτωρίας, μὰ ἡ γενικὴ ἰδέα του εἶναι παιδαγωγικὴ. Ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἱστορία τῆς ἐκπαίδευσιν τοῦ ἱετροῦ καὶ τῆς ξιδ-λφης τοῦ Ἰωάννας ὑφαίνονται ἐπιδέξια σὸ μυθιστόρημα τῆς ζωῆς τους καὶ εἶσι ὁ ἀναγνωστὴς περνάει διχως κόπον ἀπὸ τῆ θεωρίας πρὸς τὰ πράγματα, ἀπὸ τίς οὐτίες στὴν πρῆξιν. Ἡ τελειωτικὴ ἄνω ἐντύπωσιν τοῦ ἀφίνει τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι ὅτι ὁ Οὐέλς μὲ ὑπερτατὴν ἀυστηρότητα κατηγορεῖ τὴ δευτεροβάθμια ἀγγλικὴ ἐκπαίδευσιν καὶ ζητᾷ τὴν ὀλοκληρωτικὴν μεταρρυθμιστὴν τῆς.

— Οἱ περιπέτειες τοῦ Μπίντλε εἶναι ὁ τρίτος τόμος μιᾶς σειρᾶς διηγημάτων τοῦ Ἐρβέρτου Μπίντλε. Τὸ κύριον πρόσωπον τῶν διηγημάτων αὐτῶν εἶναι ὁ Μπίντλε ἑνας ἀθροιστικὸς, ἀσχετικιστικὸς, καλὸ παιδί καὶ πατριώτης, τύπος πολυλωνρέτικος. Οἱ φάρσες του, καμιά φορά πολὺ ὑπερβολικῆς, γιὰ νὰ εἶναι ἀληθινῆς, δισοκεδαζοῦνε σάν κίτεργαριεῖς, χαμινιού, ἔχουνε χιούμορ χωρὶς πονηρία καὶ φαίνονται γεμάτες ἀθωότητα. Ὁ κ. Μπίντλε ἐπλάσεν ἕνα τύπον ποὺ ἔχει ὅλα τὰ προτερήματα νὰ μείνῃ γιὰ παντοτεπὸν φιλολογικὸ πρόσωπον.

— Στὸ ἔργον τοῦ «Gudrid the Fair» ὁ κ. Μαυρίκιος Νεβίστε ξαναλέει μὲ χάρι ἀπλή, βαθιὰ καὶ νεωτεριστικὴν παλοῦς θυλόους (Sagas.) Τυμορὴ εἶναι ἡ διήγησιν τῆς ἐπιδημίας ποὺ πέφτει στὴν ἀποικίαν τοῦ Θόροταν τοῦ Μαύρου ἐνθὸς ἡμερῶν; σκεπάζει μὲ λευκὸ σεντόνι τὴν Γροελανδία καὶ ἡ τρέλλα καὶ ὁ θάνατος, χτυποῦν τοὺς κατοίκους τῆς τραγικοὶ εἶναι οἱ ἔρωτες τῆς Gudrid τῆς γλυκιάς καὶ ὁμορφῆς, καὶ οἱ ἀντρες τῆς εἶναι καταδικασμένοι ἀπὸ τὴ μοῖρα νὰ πεθαίνου πρὶν ἀπὸ αὐτὴ. Ἡ μοῖρα αὐτὴ κυριαρχεῖ ὅλη τὴ διήγησιν, ποὺ τὸ κύριον ἐπεισόδιόν τῆς εἶναι ἡ ἀνακάλυψιν τῆς Νέα; Σκωτίας; καὶ τοῦ Καναδά.

Ἰταλική. — Τὸ ὄνομα τοῦ Φογκατζάρο ἦταν ἔνδοξον ὅλη τὴν Ἰταλία καὶ τὴν Εὐρώπην. Ὑστερὸν ἀπὸ τὸ Ντ' Ἀβουίντζιο καὶ τὴν Ματθίλδην Σεράο ἦταν ὁ Ἰταλὸς μυθιστοριογράφος; ποὺ μεταφωτιστικῶς περιεστέρου στίς ξένες γλώσσας. Τὸ βιβλίον του ποὺ ἐστερέωσε τὴ φήμην του καὶ ἐσήκωσε; μεγάλο θόρυβον εἶναι «ὁ Ἅγιος.» Μὰ τὸ καλλίτερον ἔργον του φαίνεται νὰ εἶναι τὸ μυθιστόρημά του «Ὁ Ἀλλοτινὸς μικροκόσμος.» Τὴ γνώμην τούτην ἔχει καὶ ὁ κ. Λουκιανὸς Τζενναρι, ποὺ τώρα τελευταία ἐν τῷ μισποῦσε μιάπολυ ἐσέλιδη μελέτην του γιὰ τὸ Φογκατζάρο γραμμένη μὲ πολὺ ἐνθουσιασμό. Νὰ πᾶς ὁ κ. Τζενναρι καθορίζει τὴν προσωποικότητα τοῦ μεγάλου συμπατριώτη του: «Ὁ Φογκατζάρος ἐφάνερωσε στὸ ἔργον του τὴ μυστικὴν ἐννοσην κάποιος ὁρμαντικῆς σκέψης καὶ κάποιου καθολικοῦ αἰσθηματος. Τὰ δύο αὐτὰ ποὺ φαίνονται ἀντίθετα εἶναι ὁρμαντικὸ ἢ βάση τῆς διανοητικῆς καὶ φιλολογικῆς προσωποικότητός του. Σκέψιν ὁρμαντικὴ δηλαδὴ σκέψιν ἄπου κυριαρχεῖ ἡ αἰσθησιν. Αἰσθητικὴ καθολικὴ, δαλατὴ πίστιν στὸ θεὸ τῆς ἀγάπης καὶ πίστιν στὴν παγκόσμια πραγματικότητα».

— Στίς 29 (ν. ἡ.) τοῦ περασμένου Γενάρου πέθανε στὴ Νεάπολιν καὶ μέσα σὸ μέτριον δωμάτιον τοῦ σπιτιοῦ ποὺ κρατοῦσε κοντὰ στὸ «Ξανατζάρο» ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλειότερους ἠθοποιούς τοῦ καιροῦ μας, ὁ Ἐρμέτες Νοβέλλι, σὲ ἡλικία 67 χρονῶν. Ἐίχε γεννηθῆ τὸ Μάη τοῦ 1851 ἀνάμεινα στὴν Πιστοργία καὶ τὴν Πίζαν μέσον ἑνὸς ἀμαξί, ἐνθὸς ἡμετέρας του ἐταξίδευσεν. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ Νοβέλλι συνήθιζε νὰ λέη, δεῖ τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐβάραινε ὅλη τὴ ζωὴν του, ἐπειδὴ εἶται «εἶχε πάρει τὸ βάπτισμα τῆς ἀνησυχίας.» Στὴ σκηνὴν πρωτοανέβηκε σὲ ἡλικία δέκα χρονῶν. Ἀπὸ τότε ἡ ζωὴν του δὲν ἦταν παρὰ ἕνα ἀδιάκοπον ταξίδι. Ἐταξίδευσεν ὅλο τὸν κόσμον ἐρμηνεύοντας ἔργα τοῦ Σαίξπηρ, τοῦ Γκολτόνι, τοῦ Ἐμίλ Ζολιᾶ, δράματα ὁρμαντικὰ καὶ τοῦ Ζάν Αικάρ ἀκόμη. Ἀποτραβήχθηκεν ἀπὸ τὴ σκηνὴν δευ ἔγινεν ἐξήντα χρονῶν. Κι' ὁμως ἡ νοσταλγία τοῦ θεάτρον πάντα τὸν ἐτραβοῦσε ὅτι αὐτὸ καὶ ἔλεγε: «Ἄγαπᾷ τὴν τέχνην μου σάν νὰ εἶμαι εἰκοσι χρονῶν» ὅταν ἐβλεπε τοὺς ἄλλους νὰ παίζουν. Τὰ τελευταία χρόνια ἐνόμιζεν δεῖ οἱ θεαταὶ ἠθέλων νὰ τὸν βλέπουνε στούς πύδ καλιούς ὀφλοῦς του γιὰ νὰ ξαναβρίσκουν τὸν ἀλλοτινὸν Νοβέλλι, μὰ ὄχι καὶ γιὰ νὰ χειροκροτοῦν τὸ γέροντα Νοβέλλι ποὺ ἐπαίξεν ἐμπρὸς τους.

Ἐφάνερωσε παιδιὰτικὴ ἀπέλπισιν λέγοντα: Ἐμειν ἕνας ναυαγισμὸς. πρέπει νὰ καλιώσω ἴσως σὲ τέλος. Τὸν ἐξητέουσιν παντοῦ ὅσον κρατοῦσεν ὁ τελευταῖος πόλεμος ἐπαίξεν γιὰ τοὺς πληγωμένους ὅς ὅλες τίς πολιτείες τῆς Ἰταλίας. Ἦσαν ἕνα εἶδος; κατὰ τὸν ὅσον τῆς ὁδοῦ; του, ποὺ μονοκαὶ ὁ θάνατος; τον ἐλίτρωσεν, ὑστερὸν ἀπὸ μιὰ ὁρμηρὴ ἔργα ἰκότητα ἐξήντα σχεδὸν χρονῶν. Στὴν κηδεῖα του ποὺ ἔγινε στὴ Νεάπολιν τῆς 31 τοῦ Γενάρου ὁ Ζακκόνι, ὁ Ροβέρτος Μιττικὸς αἰ μισποῦσε ἄλλα πρόσωπα τοῦ Ἰταλικοῦ θεάτρον πηλὴ ἀνε νὰ μιλήσουνε, μί, καθὼς ἔγραψαν οἱ Ἰταλικῆς ἐφημερίδες, ὅλοι ἦσαν κοσμοσυγκλημενοὶ ποὺ δὲ μοροῦσεν νὰ ποῦνε μίτε μιὰ λέξη!

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Α. Ἀγάθος. Ἀπὸ τὰ δύο σου τραγούδια μᾶς ἀρεσὶ ἀπὸ τὸς ὁ στίχος μοναχᾷ, ποὺ ἔχει καὶ κάπια πρωτοτυπία: ...Ἀπὸ δάκρυα νὰ χύσω καὶ ἕνα στενωρὸν νὰ στήσω

στὸ μνημᾶ σου τὸ φτωχικόν, σ' αὐτὸ τὸ μαθρον χῶμα ποῦναι γιὰ σέμα σκέπασμα, προσκέφαλον καὶ στρώμα.

κ. Γ. Α. Βαλτ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Δυστυχῶς τὸ ποίημα δὲν εἶναι καὶ τόσο ἐπιτυχημένο. — κ. Β. Ἀστέρ. Δὲ βαρύνει! Κουκία (καθαρονοσηνικὰ) τῶν, κουκία μολογᾶνε, οἱ ἀνθρώποι! — κ. Κ. Στ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βιαστέις. Σιγά, σιγά, μὲ τὴν ἡσυχίαν σου. Ἐμεις θὰ περιμένουμε πάντα τὸ καλὸν σου ποίημα, ποὺ σίγουρα θὰ φέρῃ μιὰ μέρα — κ. Ἄγγ. Κασ. Ὁ ἀποκριάτικος «Φανὸς» εἶναι ἡ μόνη ἐφημερίδα ποὺ διαλάτρε πῶς ἔχει ἀρχάς, καὶ τὸ ποιούμενε. — κ. Πάνο Ἀντρέα. Καλὰ, βρε ἀδερφέ. Μὰ αὐτὴ ἡ ἀνοίξιν τῶν χελιδόνων; δὲ χωνεύεται. — κ. Β. Α. Πατ. Ἐσκολούθησε. Θὰ γράψεις καλὰ μιὰ μέρα. Ἐτοῖ μίσι καὶ ὁ δάσκαλος σου. — κ. Ξυλοσχίστη. Ἐπιτυχημένο τὸ ψευδώνυμό σου. Νὰ τὸ κρατήσεις. — κ. Νεῖλο Α. Καλὲς οἱ σκέψεις σου, μὰ θὰ γράψεις καὶ καλύτερες. — κ. Ἀστέρ Πηλοδύνη. Ἄσε τὴν «σελήνην» ἄντανάκλει σὸ κῆμα τ' ἀφροισμένο; καὶ κατέρα τὴν. Θάρσει! — κ. Νουσταλγὸς. Στείλε κανένα ἄλλο. — κ. Κ. Γ. Καρ. Δὲν τὸ λάβαμε. — κ. Ν. Δημ. Καλαμάτα. Ἀποτυχημένα. — κ. Ἀστ. Ἀστ. Γιὰ νὰ μιλήσομε σοβαρᾷ, ποίημα νὰ μᾶς στείλεις ὑστερὸν ἀπὸ δύο χρόνια τ' ἐλιγότερο. — κ. Σ. Σπ. Δὲ μεταφράζεις τίποτ'; Ἄλλο, πὺδ μοντέρνο; — κ. Χάρ. Βέγ. Χίο. Νὰ γράφεις, νὰ γράφεις. Μόνον νὰ μὴ βιάσων νὰ δημοσιεύσῃς. — κ. Ν. Π. Σύρα. Στέλνε λοιπον, στέλνε! — κ. Α. Πινδ. Δυστυχῶς δὲν εἶναι κατὰλληλα γιὰ τίτωμα. — κ. Ι. Πειραιᾶ. Τὴ «Φθινοπωρινὴν γαλήνην» θὰ τὴν τυπώσαμε, ἀν ἔλειπαν τὰ ζῶα ποὺ τώρα σέλλουν τὰ βάρη τῆς γῆς. Διόρθωσε τονε τὸ στίχον καὶ ξαναστεῖ! τὸ μας. κ. Μιχ. Πειραιᾶ. Θὰ δημοσιευτοῦν ὅλα. Γιατὶ βιάσων εἶται;

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΦΥΛΛΟ τοῦ «Νουμά» ποὺ εἶχε ἐξαντληθῆ ἐκτυπωθῆκε καὶ πουλιέται στὸ γραφεῖο μας (Σοφοκλέους 3)

Ο "ΝΟΥΜΑΣ" ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Ὁ κ. ΓΕΩΡΓ. Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ (Συνοικία Ἁγίου Γεωργίου ἢ Ντιλμπέρ Σοκάν ἀριθ' 16) εἶχε τὴν καλοῦνην νὰ δεχτεῖ τὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ «Νουμά» στὴ Σμύρνη καὶ στὴν Ἀνατολὴ Ὅποιος θέλει λοιπὸν νὰ γραφεῖ συντρομητῆς, νὰ πληρώσει συντρομῆ ἢ νὰ δημοσιεύει ἀγγελλὰ στὸ «Νουμά», ἄς συνεννοηθεῖ μαζί του.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ συνδρομητῆς τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ μᾶς στείλουν τὴ συνδρομῆ τους μὲ ταχυδρομικὴ ἢ τραπεζιτικὴ ἐπιταγὴ καὶ μὲ διεύθυνση: «Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία «Τύπος», ὁδὸς Σοφοκλέους Ἀριστιδῆ.

Ἡ διαχείριση τοῦ «Νουμά»